

MINISTARSTVO PRAVDE BOSNE I HERCEGOVINE

922

Na temelju članka 56. Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 i 59/22) i članka 5. Odluke o uvjetima i načinu polaganja stručnog upravnog ispita vježbenika, osoba s visokom školskom spremom i zaposlenika na razini Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 104/10, 105/12 i 61/14), ministar pravde Bosne i Hercegovine donosi

PROGRAM STRUČNOG UPRAVNOG ISPITA ZA VJEŽBENIKE, OSOBE S VISOKOM ŠKOLSKOM SPREMOM I ZAPOSLENIKE NA RAZINI BOSNE I HERCEGOVINE

I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

Ovim programom propisuju: se gradivo, pravni izvori i pravna literatura za predmete iz kojih zaposleni s visokom, višom i srednjom školskom spremom i vježbenici (u daljnjem tekstu: kandidati) na razini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH) polažu stručni upravni ispit (u daljnjem tekstu: stručni ispit) za obavljanje poslova iz nadležnosti tijela uprave.

Članak 2.

(Područja)

Stručni ispit obuhvaća sljedeće predmete:

- Osnove ustavnog sustava i europske integracije
- Osnove uprave u BiH
- Upravni postupak i upravni spor
- Radne odnose
- Uredsko poslovanje u tijelima uprave BiH, službama, tijelima i institucijama BiH.

II. PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA KANDIDATE S VISOKOM ŠKOLSKOM SPREMOM

Članak 3.

(Gradivo, pravni izvori i pravna literatura za kandidate s visokom školskom spremom)

Program stručnog ispita za kandidate s visokom školskom spremom obuhvaća predmete, gradivo, pravne izvore i pravnu literaturu, i to:

(1) Osnove ustavnog sustava

a) Gradivo

1) Ustavni sustav BiH

- Ustav i ustavno uređenje Bosne i Hercegovine (karakteristike);
- Ljudska prava i temeljne slobode;
- Nadležnosti i odnosi između institucija Bosne i Hercegovine i entiteta;
- Organizacija vlasti u BiH – institucije BiH;
- Struktura pravosuđa u Bosni i Hercegovini;
- Izborni sustav u Bosni i Hercegovini;
- Organizacija vlasti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine;
- Organizacija vlasti u Republici Srpskoj;
- Organizacija vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

2) Osnove europskih integracija

- Europske integracije (povijest i karakteristike EU);
- Ciljevi i vrijednosti EU;
- Institucije i tijela EU;
- Funkcioniranje, procedure i akti Europske unije;
- Izvori prava EU;
- Proces stabilizacije i pridruživanja:
 - zahtjev za članstvo u EU,

- sporazum o stabilizaciji i pridruživanju,
- kronologija odnosa BiH i EU,
- finansijska perspektiva.

b) Pravni izvori i literatura

- Ustav Bosne i Hercegovine (Opći okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 4) i Amandman I na Ustav BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 25/09);
- Sporazum o ljudskim pravima (Opći okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 6);
- Ustav Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 21/92) i amandmani na Ustav Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 i 48/11);
- Ustav Federacije BiH i Amandman I na Ustav Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94, 13/97, 5/98, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 i 88/08);
- Ustavi županija Federacije BiH i amandmani na Ustav županija Federacije BiH:
 - Unsko-sanska županija ("Službeni glasnik Unsko-sanske županije", broj 1/04 - pročišćen tekst i 11/04);
 - Posavska županija ("Narodne novine Posavske županije", broj 1/96, 3/96, 7/99, 3/00, 5/00 i 7/04);
 - Tuzlanska županija ("Službene novine Tuzlansko-podrinjske županije", broj 7/97, 3/99 i "Službene novine Tuzlanske županije" br. 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 i 10/04);
 - Zeničko-dobojska županija ("Službene novine Federacije BiH", broj 7/96 i "Službene novine Zeničko-dobojske županije", broj 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04);
 - Bosansko-podrinjska županija ("Službene novine Bosansko-podrinjske županije", broj 5/97 - pročišćen tekst, 6/97 i 6/98);
 - Srednjo-bosanska županija ("Službene novine Srednjo-bosanske županije", broj 1/97, 5/97, 6/97, 2/98, 7/98, 8/98, 10/00, 8/03, 2/04 i 14/04);
 - Hercegovačko-neretvanska županija ("Službene novine Hercegovačko-neretvanske županije, broj 2/98, 3/98, 4/00 i 7/04);
 - Zapadnohercegovačka županija ("Narodne novine Zapadnohercegovačke županije", broj 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11);
 - Županija Sarajevo ("Službene novine Županije Sarajevo", broj 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17);
 - Herceg-bosanska županija - Kanton 10 ("Narodne novine Herceg-bosanske županije", broj 3/96, 9/04 i 10/05).
- Statut Brčko distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko distrikta BiH", broj 2/10 - Pročišćen tekst);
- Izborni zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 i odluke Ustavnog suda, 63/11, 18/13, 7/14, 31/16, 54/17, 41/20, 38/22, 51/22 i 67/22);
- Zakon o pravobraniteljstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 i 47/14);
- Zakon o Tužiteljstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 49/09 - Pročišćen tekst i 97/09);
- Zakon o ombudsmanu za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04, 32/06 i 38/06).

(2) Osnove uprave u BiH**a) Gradivo****1) Osnove uprave u BiH**

- Organizacija tijela uprave:
 - načela organizacije i rada tijela uprave,
 - poslovi tijela uprave,
 - povjeravanje javnih ovlasti.
- Odnos tijela uprave:
 - prema tijelima zakonodavne vlasti,
 - prema tijelima izvršne vlasti,
 - međusobni odnosi tijela uprave,
 - prema ombudsmanu za ljudska prava BiH,
 - prema poduzećima, ustanovama i drugim pravnim osobama i strankama.
- Osnivanje tijela uprave:
 - načela organiziranja tijela uprave,
 - unutarnje ustrojstvo tijela uprave (Pravilnik).
- Rukovođenje tijelima uprave:
 - ovlasti i obveze rukovoditelja tijela uprave, njegovog zamjenika, rukovodeći državni službenici i službenici s posebnim ovlastima,
 - odgovornost rukovoditelja tijela uprave i njegovog zamjenika.
- Državni službenici, policijski službenici, ostali službenici i zaposlenici.
- Inspekcijski nadzor:
 - tijelo koje obavlja inspekcijski nadzor,
 - pokretanje postupka,
 - ovlasti i obveze inspektora,
 - upravne mjere.
- Sredstva za rad tijela uprave.

2) Državna tijela uprave

- Odnosi državnih tijela uprave prema Predsjedništvu BiH i Vijeću ministara BiH;
- Odnos državnih tijela uprave prema entitetskim tijelima uprave i tijelima uprave Brčko distrikta BiH;
- Državna tijela uprave (osnivanje i vrste);
- Rukovođenje državnim tijelima uprave:
 - imenovanje, ovlasti, obveze i odgovornosti ministra i njegovog zamjenika,
 - imenovanje, ovlasti, obveze i odgovornosti direktora i zamjenika direktora upravne organizacije.
- Vrste rukovodećih državnih službenika u državnim tijelima uprave;
 - postavljenje,
 - ovlasti i odgovornosti.
- Propisi i drugi akti državnih tijela;
- Inspekcijski nadzor:
 - zajedničke odredbe,
 - upravna inspekcija,
 - nadzor nad provedbom Zakona o upravi BiH.

3) Entitetska tijela uprave i tijela uprave Brčko distrikta BiH

- Tijela uprave Republike Srpske;
- Tijela uprave Federacije BiH;
- Tijela uprave Brčko distrikta BiH.

4) Osnove lokalne samouprave

- Osnove lokalne samouprave:
 - poslovi lokalne samouprave,
 - organizacija lokalne samouprave.
- Upravni nadzor nad radom lokalne samouprave;
- Pravo općina na međusobnu suradnju i udruživanje u saveze i druge oblike udruživanja.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17);
- Zakon o Vijeću ministara BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08);
- Zakon o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, i 83/17);
- Zakon o Vladi Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 118/08);
- Zakon o republičkoj upravi ("Službeni glasnik RS", broj 115/18);
- Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 97/16, 36/19, 61/21);
- Zakon o Vladi Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94, 8/95, 19/03, 2/06 i 8/06);
- Zakon o organizaciji tijela uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05);
- Zakon o načelima lokalne samouprave u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 49/06 i 51/09);
- Zakon o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17);
- Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave ("Službene novine Federacije BiH", broj 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06, 52/09 i 48/11);
- Odluka o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/03, 30/14, 67/15 i 51/18);
- Odluka o načelima za utvrđivanje unutarnje organizacije uprave institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/13).

(3) Upravni postupak i upravni spor**a) Gradivo****1) Upravni postupak**

Opće odredbe

- Upravni postupak (karakteristike);
- Poseban postupak i supsidijarna primjena zakona;
- Načela postupka;
- Nadležnost;
- Stranka u upravnom postupku i njeno zastupanje;
- Komuniciranje tijela i stranaka;
- Dostavljanje pismena;
- Rokovi;
- Povrat u prijašnje stanje;
- Održavanje reda;
- Troškovi postupka.

Prvostupanjski postupak

- Pokretanje postupka i zahtjevi stranaka;
- Postupak do donošenja rješenja;
- Dokazivanje;
- Rješenje;
- Zaključak.

Pravni lijekovi

- Redoviti pravni lijekovi:
 - Žalba.
- Izvanredni pravni lijekovi:
 - Obnova postupka;
 - Posebni slučajevi poništavanja, ukidanja, mijenjanja rješenja i pravne posljedice;
 - Mijenjanje i poništavanje rješenja u vezi s upravnim sporom;
 - Poništavanje i ukidanje po pravu nadzora;

- Ukidanje i mijenjanje pravomoćnog rješenja uz pristanak ili na zahtjev stranke;
 - Izvanredno ukidanje rješenja;
 - Oglašavanje rješenja ništavnim.
- Izvršenje rješenja i zaključka
- Izvršenje rješenja;
 - Izvršenje zaključka;
 - Uvjeti i način administrativnog izvršenja;
 - Izvršenje nenovćanih obveza:
 - izvršenje preko drugih osoba,
 - izvršenje prisilom.
 - Izvršenje radi osiguranja;
 - Privremeni zaključak o osiguranju.
- 2) Upravni spor**
- Uvod u pravila i vrste upravnog spora;
 - Pravo pokretanja upravnog spora;
 - Pobijanje upravnog akta;
 - Postupak pokretanja upravnog spora;
 - Odluke suda u upravnom sporu;
 - Izvanredni pravni lijekovi;
 - Obveznost presuda;
 - Postupak zaštite sloboda i prava građana zajamćenih Ustavom BiH;
 - Postupak po izbornim žalbama.
- b) Pravni izvori i literatura
- Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16);
 - Zakon o upravnim sporovima BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10);
 - Izborni zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 i odluke Ustavnog suda, 63/11, 18/13, 7/14, 31/16, 54/17, 41/20, 38/22, 51/22 i 67/22).
- (4) Radni odnosi**
- a) Gradivo**
- 1) Radni odnosi zaposlenika**
- Pojam i bitni elementi radnog odnosa;
 - Sklapanje ugovora o radu:
 - sadržaj ugovora,
 - probni rad,
 - ugovor o radu na neodređeno i određeno vrijeme.
 - Radno vrijeme;
 - Odmori i dopusti;
 - Zaštita zaposlenika:
 - žena i majčinstva
 - privremeno ili trajno nesposobnih za rad.
 - Plaće i naknade;
 - Obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje za rad;
 - Ocjenjivanje zaposlenika;
 - Pripravnici i volonteri;
 - Stručni ispit;
 - Izumi i tehnička unaprjeđenja zaposlenika;
 - Zabrana natjecanja zaposlenika s poslodavcem;
 - Stegovna odgovornost;
 - Naknada štete;
 - Prestanak ugovora o radu:
 - način prestanka ugovora,
 - otkaz s ponudom izmjenjenog ugovora o radu.
 - Prava, obveze i zaštita prava iz radnog odnosa;
 - Zabrana diskriminacije;
 - Stavljanje zaposlenika na raspolaganje;
 - Pravilnik o radu;
 - Kolektivni ugovor;
 - Reprezentativni sindikat;
- Radna knjižica;
 - Štrajk;
 - Nadzor nad primjenom propisa o radu;
 - Knjiga evidencije zaposlenih i osobni dosje:
 - čuvanje, uspostavljanje i vođenje knjige evidencije zaposlenih i osobnih dosjea,
 - pristup osobnom dosjeu i zaključivanje osobne evidencije.
- 2) Radni odnosi državnih službenika**
- Opći pojmovi o državnoj službi:
 - načela državne službe,
 - izuzeće u primjeni zakona o državnoj službi u institucijama BiH,
 - radna mjesta u državnoj službi,
 - dužnosti i prava državnih službenika,
 - nespojivost s dužnostima državnog službenika.
 - Tajnici u Parlamentarnoj skupštini BiH i savjetnici;
 - Popunjavanje upražnjenih radnih mjesta:
 - interni i eksterni premještanje i izravno preuzimanje,
 - interno i javno oglašavanje,
 - opći uvjeti za postavljenje državnog službenika,
 - nediskriminacija,
 - povjerenstva za izbor,
 - javni natječaj i izborni proces,
 - postavljenje državnog službenika,
 - zapošljavanje na određeno vrijeme,
 - probni rad.
 - Ocjena rada i unaprjeđenje;
 - Prekobrojnost;
 - Tajnik s posebnim zadatkom;
 - Uvjeti rada državnog službenika;
 - Prestanak radnog odnosa;
 - Stegovna odgovornost državnog službenika, stegovni postupak i stegovne mjere;
 - Suspenzije;
 - Upravljanje državnom službom – institucije:
 - Agencija za državnu službu,
 - Odbor državne službe za žalbe.
 - Primjena propisa iz zdravstvene zaštite, mirovinsko-invalidskog osiguranja i drugih vrsta socijalne zaštite državnih službenika.
- b) Pravni izvori i literatura**
- Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 i 59/22);
 - Zakon o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17);
 - Pravilnik o stegovnoj odgovornosti državnih službenika u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 20/03 i 94/10);
 - Pravilnik o stegovnoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenika u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 81/07);
 - Odluka o uvjetima i načinu polaganja stručnog upravnog ispita pripravnika, osoba s visokom školskom spremom i zaposlenika na razini BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 104/10, 105/12 i 61/14);
 - Naputak o sadržaju, načinu vođenja i čuvanja osobnih dosjea zaposlenih u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 47/16).
- (5) Uredsko poslovanje u tijelima uprave**
- a) Gradivo**
- 1) Uredsko poslovanje**
- Uredsko poslovanje (pojam, sadržaj i značaj);
 - Načela uredskog poslovanja;

- Osnovni pojmovi u uredskom poslovanju;
- Osnovne knjige evidencije u uredskom poslovanju;
- Klasifikacijske oznake predmeta i akata (pojam i značaj);
- Primanje, otvaranje, pregledanje i raspoređivanje pošte, odnosno akata;
- Zavođenje akata;
- Dostavljanje predmeta i akata u rad;
- Službeni akti (osnovni i pomoćni dijelovi);
- Faksimil;
- Vraćanje riješenih predmeta pisarnici;
- Rokovnik predmeta;
- Otprema pošte;
- Stavljanje u arhivu i čuvanje predmeta (prepostupak ili prethodni postupak);
- Organizacija prijema stranke, radne prostorije i njihovo korištenje.

2) Arhivsko poslovanje

- Završna faza uredskog poslovanja (arhiviranje i čuvanje završenih predmeta i akata);
- Evidencija ukupne registraturne građe (vođenje i korištenje arhivske knjige);
- Uvjeti za čuvanje registraturne građe i arhivske građe;
- Lista kategorija registraturne građe s rokovima čuvanja;
- Postupak odabiranja arhivske građe iz registraturne građe;
- Primopredaja arhivske građe nadležnom arhivu.

3) Ovjera potpisa, rukopisa i prijepisa

- Nadležnost tijela za ovjeru potpisa, rukopisa i prijepisa;
- Evidencija i mjesto ovjere potpisa, rukopisa i prijepisa;
- Ovjera potpisa i rukopisa;
- Ovjera prijepisa;
- Nadovjera (poseban postupak ovjere isprava);
- Ovjera isprava prema Haškoj konvenciji.

4) Pečati

- Namjena pečata;
- Oblik i sadržaj pečata;
- Izrada pečata;
- Čuvanje, uporaba i evidencije o pečatima;
- Uništavanje pečata;
- Oglašavanje nevažećim nestalog pečata i izrada novog umjesto nestalog pečata.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o pečatu institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/98, 14/03 i 62/11);
- Zakon o arhivskoj građi i Arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/01 i 23/04);
- Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prijepisa ("Službeni glasnik RS", broj 106/09);
- Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prijepisa ("Službeni list SR BiH", broj 37/01 i 39/75 i 42/89);
- Odluka o uredskom poslovanju u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 74/14);
- Naputak o načinu obavljanja uredskog poslovanja u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/15 i 52/16);
- Naputak o postupku i načinu izrade, načinu vođenja i sadržaju evidencije o pečatima, uništavanju i stavljanju izvan uporabe pečata institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 6/12 i 62/12);
- Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivske građe u Arhivu BiH i registraturne građe u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03);
- Pravilnik o preuzimanju arhivske građe u Arhiv BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03);

- Naputak o arhivskoj knjizi, čuvanju registraturne i arhivske građe i primopredaji arhivske građe između ministarstava, službi, institucija i drugih tijela Vijeća ministara BiH i Arhiva BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/06).

III - PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA KANDIDATE S VIŠOM ŠKOLSKOM SPREMOM

Članak 5.

(Gradivo, pravni izvori i pravna literatura za kandidate s višom školskom spremom)

Program stručnog ispita za kandidate s višom školskom spremom obuhvaća predmete, gradivo, pravne izvore i pravnu literaturu, i to:

(1) Osnove ustavnog sustava

a) Gradivo

1) Ustavni sustav BiH

- Ustav i ustavno uređenje Bosne i Hercegovine (karakteristike);
- Ljudska prava i temeljne slobode;
- Nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine i entiteta;
- Organizacija vlasti u BiH - institucije BiH;
- Struktura pravosuđa u Bosni i Hercegovini;
- Izborni sustav u Bosni i Hercegovini;
- Organizacija vlasti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine;
- Organizacija vlasti u Republici Srpskoj;
- Organizacija vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

2) Osnove europskih integracija

- Europske integracije (povijest i karakteristike EU);
- Ciljevi i vrijednosti EU;
- Institucije EU.

b) Pravni izvori i literatura

- Ustav Bosne i Hercegovine (Opći okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 4) i Amandman I na Ustav BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 25/09);
- Sporazum o ljudskim pravima (Opći okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 6);
- Ustav Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 21/92) i amandmani na Ustav Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 i 48/11);
- Ustav Federacije BiH i Amandman I na Ustav Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94, 13/97, 5/98, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 i 88/08);
- Ustavi županija Federacije BiH i amandmani na Ustav županija Federacije BiH;
 - Unsko-sanska županija ("Službeni glasnik Unsko-sanske županije", broj 1/04 - pročišćen tekst i 11/04);
 - Posavska županija ("Narodne novine Posavske županije", broj 1/96, 3/96, 7/99, 3/00, 5/00 i 7/04);
 - Tuzlanska županija ("Službene novine Tuzlansko-podrinjske županije", broj 7/97, 3/99 i "Službene novine Tuzlanske županije", broj 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 i 10/04);
 - Zeničko-dobojska županija ("Službene novine Federacije BiH", broj 7/96 i "Službene novine Zeničko-dobojske županije", broj 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04);
 - Bosansko-podrinjska županija ("Službene novine Bosansko-podrinjske županije", broj 5/97 - Pročišćen tekst, 6/97 i 6/98);
 - Srednjo-bosanska županija ("Službene novine Srednjo-bosanske županije", broj 1/97, 5/97, 6/97, 2/98, 7/98, 8/98, 10/00, 8/03, 2/04 i 14/04);

- Hercegovačko-neretvanska županija ("Službene novine Hercegovačko-neretvanske županije, broj 2/98, 3/98, 4/00 i 7/04);
- Zapadnohercegovačka županija ("Narodne novine Zapadnohercegovačke županije", broj 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11);
- Županija Sarajevo ("Službene novine Županije Sarajevo", broj 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17);
- Herceg-bosanska županija - Kanton 10 ("Narodne novine Herceg-bosanske županije", broj 3/96, 9/04 i 10/05).
- Statut Brčko distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko distrikta BiH", broj 2/10 - Pročišćen tekst);
- Izborni zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 i odluke Ustavnog suda, 63/11, 18/13, 7/14, 31/16, 54/17 i 41/2020);
- Zakon o pravobraniteljstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 i 47/14);
- Zakon o Tužiteljstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 49/09 - Pročišćen tekst i 97/09);
- Zakon o ombudsmanu za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04 i 32/06 i 38/06).

(2) Osnove uprave u BiH

a) Gradivo

1) Osnove uprave u BiH

- Organizacija tijela uprave:
 - načela organizacije i rada tijela uprave,
 - poslovi tijela uprave,
 - povjeravanje javnih ovlasti.
- Odnos tijela uprave:
 - prema tijelima zakonodavne vlasti,
 - prema tijelima izvršne vlasti,
 - međusobni odnosi tijela uprave,
 - prema ombudsmanu za ljudska prava BiH,
 - prema poduzećima, ustanovama i drugim pravnim osobama i strankama.
- Osnivanje organa uprave:
 - načela organiziranja tijela uprave,
 - unutarnje ustrojstvo tijela uprave (Pravilnik).
- Rukovođenje tijelima uprave:
 - ovlasti i obveze rukovoditelja tijela uprave i njegovog zamjenika,
 - odgovornost rukovoditelja tijela uprave i njegovog zamjenika.
- Inspeksijski nadzor:
 - tijelo koje obavlja inspeksijski nadzor,
 - pokretanje postupka,
 - ovlasti i obveze inspektora,
 - upravne mjere.
- Sredstva za rad tijela uprave.

2) Državna tijela uprave

- Odnosi državnih tijela uprave prema Predsjedništvu BiH i Vijeću ministara BiH;
- Odnos državnih tijela uprave prema entitetskim tijelima uprave i tijelima uprave Brčko distrikta BiH;
- Državna tijela uprave (osnivanje i vrste);
- Rukovođenje državnim tijelima uprave:
 - imenovanje, ovlasti, obveze i odgovornosti ministra i njegovog zamjenika,
 - imenovanje, ovlasti, obveze i odgovornosti direktora i zamjenika direktora upravne organizacije.
- Propisi i drugi akti državnih tijela;

- Inspeksijski nadzor:
 - zajedničke odredbe,
 - upravna inspekcija,
 - nadzor nad provedbom Zakona o upravi BiH.

3) Entitetska tijela uprave i tijela uprave Brčko distrikta BiH

- Tijela uprave Republike Srpske;
- Tijela uprave Federacije BiH;
- Tijela uprave Brčko distrikta BiH.

4) Osnove lokalne samouprave

- Osnove lokalne samouprave:
 - poslovi lokalne samouprave,
 - organizacija lokalne samouprave.
- Upravni nadzor nad radom lokalne samouprave;
- Pravo općina na međusobnu suradnju i udruživanje u saveze i druge oblike udruživanja.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17);
- Zakon o Vijeću ministara BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08);
- Zakon o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, i 83/17);
- Zakon o Vladi Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 118/08);
- Zakon o republičkoj upravi ("Službeni glasnik RS", broj 115/18);
- Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 97/16, 36/19, 61/21);
- Zakon o Vladi Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94, 8/95, 19/03, 2/06 i 8/06);
- Zakon o organizaciji tijela uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05);
- Zakon o načelima lokalne samouprave u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 49/06 i 51/09);
- Zakon o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17);
- Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave ("Službene novine Federacije BiH", broj 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06, 52/09 i 48/11);
- Odluka o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/03, 30/14, 67/15 i 51/18);
- Odluka o načelima za utvrđivanje unutarnje organizacije uprave institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/13).

(3) Upravni postupak i upravni spor

a) Gradivo

1) Upravni postupak

Opće odredbe

- Upravni postupak (karakteristike);
 - Poseban postupak i supsidijarna primjena zakona;
 - Načela postupka;
 - Nadležnost;
 - Stranka u upravnom postupku i njeno zastupanje;
 - Komuniciranje tijela i stranaka;
 - Dostavljanje pismena;
 - Rokovi;
 - Povrat u prijašnje stanje;
 - Održavanje reda;
 - Troškovi postupka.
- Prvostupanjski postupak

- Pokretanje postupka i zahtjevi stranaka;
- Postupak do donošenja rješenja;
- Dokazivanje;
- Rješenje;
- Zaključak.

Pravni lijekovi

- Redoviti pravni lijekovi:
 - Žalba.
- Izvanredni pravni lijekovi:
- Obnova postupka;
- Posebni slučajevi poništavanja, ukidanja, mijenjanja rješenja i pravne posljedice;
 - Mijenjanje i poništavanje rješenja u vezi s upravnim sporom;
 - Poništavanje i ukidanje po pravu nadzora;
 - Ukidanje i mijenjanje pravomoćnog rješenja uz pristanak ili na zahtjev stranke;
 - Izvanredno ukidanje rješenja;
 - Oglašavanje rješenja ništavnim.

Izvršenje rješenja i zaključka

- Izvršenje rješenja;
- Uvjeti i način administrativnog izvršenja (zaključak o dozvoli izvršenja).

2) Upravni spor

- Uvod u pravila i vrste upravnog spora;
- Pravo pokretanja upravnog spora;
- Pobijanje upravnog akta;
- Postupak pokretanja upravnog spora;
- Odluke suda u upravnom sporu;
- Izvanredni pravni lijekovi;
- Obveznost presuda.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16);
- Zakon o upravnim sporovima BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10).

(4) Radni odnosi

a) Gradivo

1) Radni odnosi zaposlenika

- Pojam i bitni elementi radnog odnosa;
- Sklapanje ugovora o radu:
 - sadržaj ugovora,
 - probni rad,
 - ugovor o radu na neodređeno i određeno vrijeme.
- Radno vrijeme;
- Odmori i dopusti;
- Zaštita zaposlenika:
 - žena i majčinstva
 - privremeno ili trajno nesposobnih za rad.
- Plaće i naknade;
- Obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje za rad;
- Ocjenjivanje zaposlenika;
- Pripravnici i volonteri;
- Stručni ispit;
- Izumi i tehnička unaprjeđenja zaposlenika;
- Zabrana natjecanja zaposlenika s poslodavcem;
- Stegovna odgovornost;
- Naknada štete;
- Prestanak ugovora o radu:
 - način prestanka ugovora,
 - otkaz s ponudom izmijenjenog ugovora o radu.
- Prava, obveze i zaštita prava iz radnog odnosa;
- Zabrana diskriminacije;
- Stavljanje zaposlenika na raspolaganje;

- Pravilnik o radu;
- Kolektivni ugovor;
- Reprezentativni sindikat;
- Radna knjižica;
- Štrajk;
- Nadzor nad primjenom propisa o radu;
- Knjiga evidencije zaposlenih i osobni dosje:
 - čuvanje, uspostavljanje i vođenje knjige evidencije zaposlenih i osobnih dosjea,
 - pristup osobnom dosjeu i zaključivanje osobne evidencije.

2) Radni odnosi državnih službenika

- Opći pojmovi o državnoj službi:
 - načela državne službe,
 - izuzeće u primjeni zakona o državnoj službi u institucijama BiH,
 - radna mjesta u državnoj službi,
 - dužnosti i prava državnih službenika,
 - nespojivost s dužnostima državnog službenika.
- Tajnici u Parlamentarnoj skupštini BiH i savjetnici;
- Popunjavanje upražnjenih radnih mjesta:
 - interni i eksterni premještaj i izravno preuzimanje,
 - interno i javno oglašavanje,
 - opći uvjeti za postavljenje državnog službenika,
 - nediskriminacija,
 - povjerenstva za izbor,
 - javni natječaj i izborni proces,
 - postavljenje državnog službenika,
 - zapošljavanje na određeno vrijeme,
 - probni rad.
- Ocjena rada i unaprjeđenje;
- Prekobrojnost;
- Tajnik s posebnim zadatkom;
- Uvjeti rada državnog službenika;
- Prestanak radnog odnosa;
- Stegovna odgovornost državnog službenika, stegovni postupak i stegovne mjere;
- Suspenzije;
- Upravljanje državnom službom – institucije:
 - Agencija za državnu službu,
 - Odbor državne službe za žalbe.
- Primjena propisa iz zdravstvene zaštite, mirovinsko-invalidskog osiguranja i drugih vrsta socijalne zaštite državnih službenika.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 i 59/22);
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12, i 93/17);
- Pravilnik o stegovnoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenika u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 81/07);
- Odluka o uvjetima i načinu polaganja stručnog upravnog ispita pripravnika, osoba s visokom školskom spremom i zaposlenika na razini BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 104/10, 105/12 i 61/14);
- Naputak o sadržaju, načinu vođenja i čuvanja osobnih dosjea zaposlenih u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 47/16).

(5) Uredsko poslovanje u tijelima uprave

a) Gradivo

1) Uredsko poslovanje

- Uredsko poslovanje (pojam, sadržaj i značaj);

- Načela uredskog poslovanja;
- Osnovni pojmovi u uredskom poslovanju;
- Osnovne knjige evidencije u uredskom poslovanju;
- Klasifikacijske oznake predmeta i akata (pojam i značaj);
- Primanje, otvaranje, pregledanje i raspoređivanje pošte, odnosno akata;
- Zavođenje akata;
- Dostavljanje predmeta i akata u rad;
- Službeni akti (osnovni i pomoćni dijelovi);
- Faksimil;
- Vraćanje riješenih predmeta pisarnici;
- Rokovnik predmeta;
- Otprema pošte;
- Stavljanje u arhivu i čuvanje predmeta (pretpostupak ili prethodni postupak);
- Organizacija prijema stranke, radne prostorije i njihovo korištenje.

2) Arhivsko poslovanje

- Završna faza uredskog poslovanja (arhiviranje i čuvanje završenih predmeta i akata);
- Evidencija ukupne registraturne građe (vođenje i korištenje arhivske knjige);
- Uvjeti za čuvanje registraturne građe i arhivske građe;
- Lista kategorija registraturne građe s rokovima čuvanja;
- Postupak odabiranja arhivske građe iz registraturne građe;
- Primopredaja arhivske građe nadležnom arhivu.

3) Ovjera potpisa, rukopisa i prijepisa

- Nadležnost organa za ovjeru potpisa, rukopisa i prijepisa;
- Evidencija i mjesto ovjere potpisa, rukopisa i prijepisa;
- Ovjera potpisa i rukopisa;
- Ovjera prijepisa;
- Nadovjera (poseban postupak ovjere isprava);
- Ovjera isprava prema Haškoj konvenciji.

4) Pečati

- Namjena pečata;
- Oblik i sadržaj pečata;
- Izrada pečata;
- Čuvanje, uporaba i evidencije o pečatima;
- Uništavanje pečata;
- Oglašavanje nevažećim nestalog pečata i izrada novog umjesto nestalog pečata.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o pečatu institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/98, 14/03 i 62/11);
- Zakon o arhivskoj građi i Arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/01 i 23/04);
- Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prijepisa ("Službeni glasnik RS", broj 106/09);
- Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prijepisa ("Službeni list SR BiH", broj 37/01, 39/75 i 42/89);
- Odluka o uredskom poslovanju u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 74/14);
- Naputak o načinu obavljanja uredskog poslovanja u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/15 i 52/16);
- Naputak o postupku i načinu izrade, načinu vođenja i sadržaju evidencije o pečatima, uništavanju i stavljanju izvan uporabe pečata institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 6/12 i 62/12);
- Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivske građe u Arhivu BiH i registraturne građe u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03);
- Pravilnik o preuzimanju arhivske građe u Arhiv BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03);

- Naputak o arhivskoj knjizi, čuvanju registraturne i arhivske građe i primopredaji arhivske građe između ministarstava, službi, institucija i drugih tijela Vijeća ministara BiH i Arhiva BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/06).

IV - PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA KANDIDATE SA SREDNJOM ŠKOLSKOM SPREMOM

Članak 6.

(Građivo, pravni izvori i pravna literatura za kandidate sa srednjom školskom spremom)

Program stručnog ispita za kandidate sa srednjom školskom spremom obuhvaća predmete, građivo, pravne izvore i pravnu literaturu, i to:

(1) Osnove ustavnog sustava

a) Građivo

1) Ustavni sustav BiH

- Ljudska prava i temeljne slobode;
- Nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine;
- Organizacija vlasti u BiH – institucije BiH;
- Struktura pravosuđa u Bosni i Hercegovini.

b) Pravni izvori i literatura

- Ustav BiH (Opći okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 4 i Amandman I na Ustav BiH "Službeni glasnik BiH", broj 25/09);
- Zakon o pravobraniteljstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 i 47/14);
- Zakon o Tužiteljstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 49/09, Pročišćen tekst i 97/09);
- Zakon o ombudsmanu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04, 32/06 i 38/06).

(2) Osnove uprave u BiH

a) Građivo

1) Osnove uprave u BiH

- Poslovi tijela uprave;
- Odnos tijela uprave:
 - prema ombudsmanu za ljudska prava BiH,
 - prema strankama.
- Unutarnje ustrojstvo tijela uprave (Pravilnik - sadržaj i način donošenja).

2) Državna tijela uprave

- Državna tijela uprave (osnivanje i vrste);
- Rukovođenje državnim tijelima uprave:
 - imenovanje, ovlasti, obveze i odgovornosti ministra i njegovog zamjenika,
 - imenovanje, ovlasti, obveze i odgovornosti direktora i zamjenika direktora upravne organizacije.
- Propisi i drugi akti državnih tijela;
- Inspeksijski nadzor:
 - zajedničke odredbe,
 - upravna inspekcija,
 - nadzor nad provedbom Zakona o upravi BiH.

3) Entitetska tijela uprave i tijela uprave Brčko distrikta BiH

- Tijela uprave Republike Srpske;
- Tijela uprave Federacije BiH;
- Tijela uprave Brčko distrikta BiH.

4) Osnove lokalne samouprave

- Osnove lokalne samouprave:
 - poslovi lokalne samouprave,
 - organizacija lokalne samouprave.
- Pravo općina na međusobnu suradnju i udruživanje u saveze i druge oblike udruživanja.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02,102/09 i 72/17);
- Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 97/16, 36/19 61/21);
- Zakon o načelima lokalne samouprave u Federaciji BiH ("Službene novine Fedreacije BiH", broj 49/06 i 51/09).

(3) Upravni postupak**a) Gradivo****1) Upravni postupak**

Opće odredbe

- Upravni postupak (karakteristike);
- Nadležnost;
- Stranka u upravnom postupku i njeno zastupanje;
- Komuniciranje tijela i stranaka;
- Dostavljanje pismena;
- Rokovi;
- Troškovi postupka.

2) Prvostupanjski postupak

- Pokretanje postupka i zahtjevi stranaka;
- Postupak do donošenja rješenja;
- Dokazivanje;
- Rješenje.

3) Pravni lijekovi

- Žalba (pravo žalbe, nadležnost tijela za rješavanje po žalbi, rok za žalbu, sadržaj žalbe, predavanje žalbe, rad prvostupanjskog tijela po žalbi, rješavanje drugostupanjskog tijela po žalbi, žalba kada prvostupanjsko rješenje nije donijeto, rok za donošenje rješenja po žalbi);
- Izvanredni pravni lijekovi (samo nabrojati i objasniti kada se mogu ulagati).

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16).

(4) Radni odnosi u tijelima uprave**a) Gradivo****Radni odnosi zaposlenika**

- Pojam i bitni elementi radnog odnosa;
- Sklapanje ugovora o radu:
 - sadržaj ugovora,
 - probni rad,
 - ugovor o radu na neodređeno i određeno vrijeme.
- Radno vrijeme;
- Odmori i dopusti;
- Zaštita zaposlenika:
 - žena i majčinstva,
 - privremeno ili trajno nesposobnih za rad.
- Plaće i naknade;
- Obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje za rad;
- Ocjenjivanje zaposlenika;
- Pripravnici i volonteri;
- Stručni ispit;
- Izumi i tehnička unaprjeđenja zaposlenika;
- Zabrana natjecanja zaposlenika s poslodavcem;
- Stegovna odgovornost;
- Naknada štete;
- Prestanak ugovora o radu:
 - način prestanka ugovora,
 - otkaz s ponudom izmijenjenog ugovora o radu.
- Prava, obveze i zaštita prava iz radnog odnosa;
- Zabrana diskriminacije;
- Radna knjžica;
- Štrajk.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 i 59/22);
- Pravilnik o stegovnoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenika u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 81/07);
- Odluka o uvjetima i načinu polaganja stručnog upravnog ispita pripravnika, osoba s visokom školskom spremom i zaposlenika na razini BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 104/10, 105/12 i 61/14);
- Naputak o sadržaju, načinu vođenja i čuvanja osobnih dosjea zaposlenih u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 47/16).

(5) Uredsko poslovanje u tijelima uprave**a) Gradivo****1) Uredsko poslovanje**

- Uredsko poslovanje (pojam, sadržaj i značaj);
- Načela uredskog poslovanja;
- Osnovni pojmovi u uredskom poslovanju;
- Osnovne knjige evidencije u uredskom poslovanju;
- Klasifikacijske oznaka predmeta i akata (pojam i značaj);
- Primanje, otvaranje, pregledanje i raspoređivanje pošte, odnosno akata;
- Zavedenje akata;
- Dostavljanje predmeta i akata u rad;
- Službeni akti (osnovni i pomoćni dijelovi);
- Faksimil;
- Vraćanje riješenih predmeta pisarnici;
- Rokovnik predmeta;
- Otprema pošte;
- Stavljanje u arhivu i čuvanje predmeta (pretpostupak ili prethodni postupak);
- Organizacija prijema stranke, radne prostorije i njihovo korištenje.

2) Arhivsko poslovanje

- Završna faza uredskog poslovanja (arhiviranje i čuvanje završenih predmeta i akata);
- Evidencija ukupne registraturne građe (vođenje i korištenje arhivske knjige);
- Uvjeti za čuvanje registraturne građe i arhivske građe;
- Lista kategorija registraturne građe s rokovima čuvanja;
- Postupak odabiranja arhivske građe iz registraturne građe;
- Primopredaja arhivske građe nadležnom arhivu.

3) Ovjera potpisa, rukopisa i prijepisa

- Nadležnost tijela za ovjeru potpisa, rukopisa i prijepisa;
- Evidencija i mjesto ovjere potpisa, rukopisa i prijepisa;
- Ovjera potpisa i rukopisa;
- Ovjera prijepisa;
- Nadovjera (poseban postupak ovjere isprava);
- Ovjera isprava prema Haškoj konvenciji.

4) Pečati

- Namjena pečata;
- Oblik i sadržaj pečata;
- Izrada pečata;
- Čuvanje, uporaba i evidencije o pečatima;
- Uništavanje pečata;
- Oglašavanje nevažećim nestalog pečata i izrada novog umjesto nestalog pečata.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o pečatu institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/98, 14/03 i 62/11);
- Zakon o arhivskoj građi i Arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/01 i 23/04);

- Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prijepisa ("Službeni glasnik RS", broj 106/09);
- Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prijepisa ("Službeni list SR BiH", broj 37/01 i 39/75 i 42/89);
- Odluka o uredskom poslovanju u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 74/14);
- Naputak o načinu obavljanja uredskog poslovanja u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/15 i 52/16);
- Naputak o postupku i načinu izrade, načinu vođenja i sadržaju evidencije o pečatima, uništavanju i stavljanju izvan uporabe pečata institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 6/12 i 62/12);
- Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivske građe u Arhivu BiH i registraturne građe u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03);
- Pravilnik o preuzimanju arhivske građe u Arhiv BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03);
- Naputak o arhivskoj knjizi, čuvanju registraturne i arhivske građe i primopredaji arhivske građe između ministarstava, službi, institucija i drugih tijela Vijeća ministara BiH i Arhiva BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/06).

V - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 7.

(Prestanak važenja Programa)

Stupanjem na snagu ovog programa prestaje važiti Program stručnog upravnog ispita za pripravnike, osobe s visokom školskom spremom i zaposlenike na razini Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 12/13).

Članak 8.

(Stupanje na snagu)

Ovaj program stupa na snagu sljedećeg dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-02-8801/22
12. prosinca 2022. godine

Ministar
Josip Grubeša, s. r.

Na osnovu člana 56. Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 i 59/22) i člana 5. Odluke o uslovima i načinu полагања стручног управног испита приправника, лица с високом школском спремом и запосленика на нивоу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 104/10, 105/12 и 61/14), министар правде Босне и Херцеговине доноси

ПРОГРАМ

СТРУЧНОГ УПРАВНОГ ИСПИТА ЗА ПРИПРАВНИКЕ, ЛИЦА С ВИСОКОМ ШКОЛСКОМ СПРЕМОМ И ЗАПОСЛЕНИКЕ НА НИВОУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

Овим програмом прописују се: градиво, правни извори и правна литература за предмете из којих запослени с високом, вишом и средњом школском спремом и приправници (у даљем тексту: кандидати) на нивоу Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БиХ) полагају стручни управни испит (у даљем тексту: стручни испит) за вршење послова из надлежности органа управе.

Члан 2.

(Области)

Стручни испит обухвата следеће предмете:

- a) Основе уставног система и европске интеграције
- b) Основе управе у БиХ
- c) Управни поступак и управни спор
- d) Радне односе
- e) Канцеларијско пословање у органима управе БиХ, службама, органима и институцијама БиХ.

II - ПРОГРАМ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА КАНДИДАТЕ С ВИСОКОМ ШКОЛСКОМ СПРЕМОМ

Члан 3.

(Градиво, правни извори и правна литература за кандидате с високом школском спремом)

Програм стручног испита за кандидате с високом школском спремом обухвата предмете, градиво, правне изворе и правну литературу, и то:

(1) Основе уставног система

a) Градиво

1) Уставни систем БиХ

- Устав и уставно уређење Босне и Херцеговине (карактеристике);
- Људска права и основне слободе;
- Надлежности и односи између институција Босне и Херцеговине и ентитета;
- Организација власти у БиХ – институције БиХ;
- Структура правосуђа у Босни и Херцеговини;
- Изборни систем у Босни и Херцеговини;
- Организација власти у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине;
- Организација власти у Републици Српској;
- Организација власти у Федерацији Босне и Херцеговине.

2) Основе европских интеграција

- Европске интеграције (историја и карактеристике ЕУ);
- Циљеви и вриједности ЕУ;
- Институције и органи ЕУ;
- Функционисање, процедуре и акти Европске уније;
- Извори права ЕУ;
- Процес стабилизације и придруживања:
 - захтјев за чланство у ЕУ,
 - споразум о стабилизацији и придруживању,
 - хронологија односа БиХ и ЕУ,
 - финансијска перспектива.

б) Правни извори и литература

- Устав Босне и Херцеговине (Општи оквирни споразум за мир у БиХ - Анекс 4) и Амандман I на Устав БиХ ("Службени гласник БиХ", број 25/09);
- Споразум о људским правима (Општи оквирни споразум за мир у БиХ - Анекс 6);
- Устав Републике Српске ("Службени гласник РС", број 21/92) и амандмани на Устав Републике Српске ("Службени гласник РС", број 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 и 48/11);
- Устав Федерације БиХ и Амандман I на Устав Федерације БиХ ("Службене новине ФБиХ", број 1/94, 13/97, 5/98, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 и 88/08);
- Устави кантона Федерације БиХ и амандмани на Устав кантона Федерације БиХ:
 - Унско-сански кантон ("Службени гласник Унско-санског кантона", број 1/04 - Пречишћен текст и 11/04);
 - Посавски кантон ("Народне новине Посавског кантона", број 1/96, 3/96, 7/99, 3/00, 5/00 и 7/04);

- Тузлански кантон ("Службене новине Тузланско-подрињског кантона", број 7/97, 3/99 и "Службене новине Тузланског кантона", број 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 и 10/04);
- Зеничко-добојски кантон ("Службене новине Федерације БиХ", број 7/96 и "Службене новине Зеничко-добојског кантона", број 1/96, 10/00, 8/04 и 10/04);
- Босанско-подрињски кантон ("Службене новине Босанско-подрињског кантона", број 5/97-Пречишћен текст, 6/97 и 6/98);
- Средњобосански кантон ("Службене новине Средњобосанског кантона", број 1/97, 5/97, 6/97, 2/98, 7/98, 8/98, 10/00, 8/03, 2/04 и 14/04);
- Херцеговачко-неретвански кантон ("Службене новине Херцеговачко-неретванског кантона", број 2/98, 3/98, 4/00 и 7/04);
- Западнохерцеговачки кантон ("Народне новине Западнохерцеговачког кантона", број 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 и 17/11);
- Кантон Сарајево ("Службене новине Кантона Сарајево", број 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 и 31/17);
- Херцег-босански кантон, Кантон 10 ("Народне новине Херцег-босанског кантона", број 3/96, 9/04 и 10/05);
- Статут Брчко дистрикта БиХ ("Службени гласник Брчко дистрикта БиХ", број 2/10 - Пречишћен текст);
- Изборни закон БиХ ("Службени гласник БиХ", број 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 и одлуке Уставног суда, 63/11, 18/13, 7/14, 31/16, 54/17, 41/20, 38/22, 51/22 и 67/22);
- Закон о правобранилаштву БиХ ("Службени гласник БиХ", број 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 и 47/14);
- Закон о Тужилаштву БиХ ("Службени гласник БиХ", број 49/09 - Пречишћен текст и 97/09);
- Закон о омбудсмену за људска права БиХ ("Службени гласник БиХ", број 19/02, 35/04, 32/06 и 38/06).

(2) Основе управе у БиХ

а) Градиво

1) Основе управе у БиХ

- Организација органа управе:
 - принципи организације и рада органа управе,
 - послови органа управе,
 - повјеравање јавних овлаштења.
- Однос органа управе:
 - према органима законодавне власти,
 - према органима извршне власти,
 - међусобни односи органа управе,
 - према омбудсмену за људска права БиХ,
 - према предузећима, установама и другим правним лицима и странкама.
- Оснивање органа управе:
 - принципи организовања органа управе,
 - унутрашња организација органа управе (Правилник).
- Руковођење органима управе:
 - овлаштења и обавезе руководиоца органа управе, његовог замјеника, руководиоци државних службеници и службеници с посебним овлаштењима,
 - одговорност руководиоца органа управе и његовог замјеника.

- Државни службеници, полицијски службеници, остали службеници и запосленици;
- Инспекцијски надзор:
 - орган који врши инспекцијски надзор,
 - покретање поступка,
 - овлаштења и обавезе инспектора,
 - управне мјере.
- Средства за рад органа управе.

2) Државни органи управе

- Односи државних органа управе према Предсједништву БиХ и Савјету министара БиХ;
- Однос државних органа управе према ентитетским органима управе и органима управе Брчко дистрикта БиХ;
- Државни органи управе (оснивање и врсте);
- Руковођење државним органима управе:
 - именоване, овлаштења, обавезе и одговорности министра и његовог замјеника,
 - именоване, овлаштења, обавезе и одговорности директора и замјеника директора управне организације.
- Врсте руководећих државних службеника у државним органима управе:
 - постављење,
 - овлаштења и одговорности.
- Прописи и други акти државних органа;
- Инспекцијски надзор:
 - заједничке одредбе,
 - управна инспекција,
 - надзор над спровођењем Закона о управи БиХ.

3) Ентитетски органи управе и органи управе Брчко дистрикта БиХ

- Органи управе Републике Српске;
- Органи управе Федерације БиХ;
- Органи управе Брчко дистрикта БиХ.

4) Основе локалне самоуправе

- Основе локалне самоуправе:
 - послови локалне самоуправе,
 - организација локалне самоуправе.
- Управни надзор над радом локалне самоуправе;
- Право општина на међусобну сарадњу и удруживање у савезе и друге облике удруживања.

б) Правни извори и литература

- Закон о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02, 102/09 и 72/17);
- Закон о Савјету министара БиХ ("Службени гласник БиХ", број 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08);
- Закон о министарствима и другим органима управе БиХ ("Службени гласник БиХ", број 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, и 83/17);
- Закон о Влади Републике Српске ("Службени гласник РС", број 118/08);
- Закон о републичкој управи ("Службени гласник РС", број 115/18);
- Закон о локалној самоуправи Републике Српске ("Службени гласник РС", број 97/16, 36/19, 61/21);
- Закон о Влади Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94, 8/95, 19/03, 2/06 и 8/06);
- Закон о организацији органа управе у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/05);

- Закон о принципима локалне самоуправе у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 49/06 и 51/09);
- Закон о министарствима и другим органима управе БиХ ("Службени гласник БиХ", број 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 и 83/17);
- Закон о федералним министарствима и другим органима федералне управе ("Службене новине Федерације БиХ", број 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06, 52/09 и 48/11);
- Одлука о разврставању радних мјеста и критеријумима за опис послова радних мјеста у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 12/03, 30/14, 67/15 и 51/18);
- Одлука о принципима за утврђивање унутрашње организације управе институција БиХ ("Службени гласник БиХ", број 30/13).

(3) Управни поступак и управни спор

а) Градиво

1) Управни поступак

Опште одредбе

- Управни поступак (карактеристике);
- Посебан поступак и супсидијарна примјена закона;
- Принципи поступка;
- Надлежност;
- Странака у управном поступку и њено заступање;
- Комуницирање органа и странака;
- Достављање писмена;
- Рокови;
- Поврат у пријашње стање;
- Одржавање реда;
- Трошкови поступка.

Првостепени поступак

- Покретање поступка и захтјеви странака;
- Поступак до доношења рјешења;
- Доказивање;
- Рјешење;
- Закључак.

Правни лијекови

- Редовни правни лијекови:
 - Жалба.
- Ванредни правни лијекови:
 - Обнова поступка;
 - Посебни случајеви поништавања, укидања, мијењања рјешења и правне посљедице;
 - Мијењање и поништавање рјешења у вези с управним спором;
 - Поништавање и укидање по праву надзора;
 - Укидање и мијењање правоснажног рјешења уз пристанак или на захтјев странке;
 - Ванредно укидање рјешења;
 - Оглашавање рјешења ништавним.

Извршење рјешења и закључка

- Извршење рјешења;
- Извршење закључка;
- Услови и начин административног извршења;
- Извршење неновчаних обавеза:
 - извршење преко других лица,
 - извршење присилом.
- Извршење ради осигурања;
- Привремени закључак о осигурању.

2) Управни спор

- Увод у правила и врсте управног спора;
- Право покретања управног спора;
- Побијање управног акта;

- Поступак покретања управног спора;
- Одлуке суда у управном спору;
- Ванредни правни лијекови;
- Обавезност пресуда;
- Поступак заштите слобода и права грађана загарантираних Уставом БиХ;
- Поступак по изборним жалбама.

б) Правни извори и литература

- Закон о управном поступку ("Службени гласник БиХ", број 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16);
- Закон о управним споровима БиХ ("Службени гласник БиХ", број 19/02, 88/07, 83/08 и 74/10);
- Изборни закон БиХ ("Службени гласник БиХ", број 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 и Одлуке Уставног суда, 63/11, 18/13, 7/14, 31/16, 54/17, 41/20, 38/22, 51/22 и 67/22).

(4) Радни односи

а) Градиво

1) Радни односи запосленика

- Појам и битни елементи радног односа;
- Закључивање уговора о раду:
 - садржај уговора,
 - пробни рад,
 - уговор о раду на неодређено и одређено вријеме.
- Радно вријеме;
- Одмори и одсуства;
- Заштита запосленика:
 - жена и материнства,
 - привремено или трајно неспособних за рад.
- Плате и накнаде;
- Образовање, оспособљавање и усавршавање за рад;
- Оцјенивање запосленика;
- Приправници и волонтери;
- Стручни испит;
- Изуми и техничка унапређења запосленика;
- Забрана такмичења запосленика с послодавцем;
- Дисциплинска одговорност;
- Накнада штете;
- Престанак уговора о раду:
 - начин престанка уговора,
 - отказ с понудом измјењеног уговора о раду.
- Права, обавезе и заштита права из радног односа;
- Забрана дискриминације;
- Стављање запосленика на располагање;
- Правилник о раду;
- Колективни уговор;
- Репрезентативни синдикат;
- Радна књижица;
- Штрајк;
- Надзор над примјеном прописа о раду;
- Књига евиденције запослених и персоналних досје:
 - чување, успостављање и вођење књиге евиденције запослених и персоналних досјеа,
 - приступ персоналном досјеу и закључивање персоналне евиденције.

2) Радни односи државних службеника

- Општи појмови о државној служби:
 - принципи државне службе,
 - изузеће у примјени закона о државној служби у институцијама БиХ,
 - радна мјеста у државној служби,
 - дужности и права државних службеника,
 - неспојивост с дужностима државног службеника.

- Секретари у Парламентарној скупштини БиХ и савјетници;
- Попуњавање упражњених радних мјеста:
 - интерни и екстерни премјештај и директно преузимање,
 - интерно и јавно оглашавање,
 - општи услови за постављење државног службеника,
 - недискриминација,
 - комисије за избор,
 - јавни конкурс и изборни процес,
 - постављење државног службеника,
 - запошљавање на одређено вријеме,
 - пробни рад.
- Оцјена рада и унапређење;
- Прекобројност;
- Секретар с посебним задатком;
- Услови рада државног службеника;
- Престанак радног односа;
- Дисциплинска одговорност државног службеника, дисциплински поступак и дисциплинске мјере;
- Суспензије;
- Управљање државном службом – институције:
 - Агенција за државну службу,
 - Одбор државне службе за жалбе.
- Примјена прописа из здравствене заштите, пензијско-инвалидског осигурања и других врста социјалне заштите државних службеника.

б) Правни извори и литература

- Закон о раду у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 и 59/22);
- Закон о државној служби у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17);
- Правилник о дисциплинској одговорности државних службеника у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 20/03 и 94/10);
- Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности запосленика у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 81/07);
- Одлука о условима и начину полагања стручног управног испита приправника, лица с високом школском спремом и запосленика на нивоу БиХ ("Службени гласник БиХ", број 104/10, 105/12 и 61/14);
- Упутство о садржају, начину вођења и чувања персоналних досјеа запослених у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 47/16).

(5) Канцеларијско пословање у органима управе

а) Градиво

1) Канцеларијско пословање

- Канцеларијско пословање (појам, садржај и значај);
- Принципи канцеларијског пословања;
- Основни појмови у канцеларијском пословању;
- Основне књиге евиденције у канцеларијском пословању;
- Класификацијске ознака предмета и аката (појам и значај);
- Примање, отварање, прегледање и распоређивање поште, односно аката;
- Завођење аката;
- Достављање предмета и аката у рад;
- Службени акти (основни и помоћни дијелови);
- Факсимил;
- Враћање ријешених предмета писарници;

- Роковник предмета;
- Отпрема поште;
- Стављање у архиву и чување предмета (претпоступак или претходни поступак);
- Организација пријема странке, радне просторије и њихово кориштење.

2) Архивско пословање

- Завршна фаза канцеларијског пословања (архивирање и чување завршених предмета и аката);
- Евиденција укупне регистратурне грађе (вођење и кориштење архивске књиге);
- Услови за чување регистратурне грађе и архивске грађе;
- Листа категорија регистратурне грађе с роковима чувања;
- Поступак одабирања архивске грађе из регистратурне грађе;
- Примопредаја архивске грађе надлежном архиву.

3) Овјера потписа, рукописа и преписа

- Надлежност органа за овјеру потписа, рукописа и преписа;
- Евиденција и мјесто овјере потписа, рукописа и преписа;
- Овјера потписа и рукописа;
- Овјера преписа;
- Надовјера (посебан поступак овјере исправа);
- Овјера исправа према Хашкој конвенцији.

4) Печати

- Намјена печата;
- Облик и садржај печата;
- Израда печата;
- Чување, употреба и евиденције о печатима;
- Уништавање печата;
- Оглашавање неважећим несталог печата и израда новог умјесто несталог печата.

б) Правни извори и литература

- Закон о печату институција БиХ ("Службени гласник БиХ", број 12/98, 14/03 и 62/11);
- Закон о архивској грађи и Архиву БиХ ("Службени гласник БиХ", број 16/01 и 23/04);
- Закон о овјеравању потписа, рукописа и преписа ("Службени гласник РС", број 106/09);
- Закон о овјеравању потписа, рукописа и преписа ("Службени лист СР БиХ", број 37/01, 39/75 и 42/89);
- Одлука о канцеларијском пословању у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 74/14);
- Упутство о начину вршења канцеларијског пословања у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 30/15 и 52/16);
- Упутство о поступку и начину израде, начину вођења и садржају евиденције о печатима, уништавању и стављању ван употребе печата институција БиХ ("Службени гласник БиХ", број 6/12 и 62/12);
- Правилник о заштити и чувању архивске грађе у Архиву БиХ и регистратурне грађе у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 10/03);
- Правилник о преузимању архивске грађе у Архиву БиХ ("Службени гласник БиХ", број 10/03);
- Упутство о архивској књизи, чувању регистратурне и архивске грађе и примопредаји архивске грађе између министарстава, служби, институција и других органа Савјета министара БиХ и Архива БиХ ("Службени гласник БиХ", број 16/06).

III - ПРОГРАМ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА КАНДИДАТЕ С ВИШОМ ШКОЛСКОМ СПРЕМОМ

Члан 5.

(Градиво, правни извори и правна литература за кандидате с вишом школском спремом)

Програм стручног испита за кандидате с вишом школском спремом обухвата предмете, градиво, правне изворе и правну литературу, и то:

(1) Основе уставног система

а) Градиво

1) Уставни систем БиХ

- Устав и уставно уређење Босне и Херцеговине (карактеристике);
- Људска права и основне слободе;
- Надлежности институција Босне и Херцеговине и ентитета;
- Организација власти у БиХ – институције БиХ;
- Структура правосуђа у Босни и Херцеговини;
- Изборни систем у Босни и Херцеговини;
- Организација власти у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине;
- Организација власти у Републици Српској;
- Организација власти у Федерацији Босне и Херцеговине.

2) Основе европских интеграција

- Европске интеграције (историја и карактеристике ЕУ);
- Циљеви и вриједности ЕУ;
- Институције ЕУ.

б) Правни извори и литература

- Устав Босне и Херцеговине (Општи оквирни споразум за мир у БиХ - Анекс 4) и Амандман I на Устав БиХ ("Службени гласник БиХ", број 25/09);
- Споразум о људским правима (Општи оквирни споразум за мир у БиХ - Анекс 6);
- Устав Републике Српске ("Службени гласник РС", број 21/92) и амандмани на Устав Републике Српске ("Службени гласник РС", број 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 и 48/11);
- Устав Федерације БиХ и Амандман I на Устав Федерације БиХ ("Службене новине ФБиХ", број 1/94, 13/97, 5/98, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 и 88/08);
- Устави кантона Федерације БиХ и амандмани на Устав кантона Федерације БиХ;
 - Унско-сански кантон ("Службени гласник Унско-санског кантона", број 1/04 - пречишћен текст и 11/04);
 - Посавски кантон ("Народне новине Посавског кантона", број 1/96, 3/96, 7/99, 3/00, 5/00 и 7/04);
 - Тузлански кантон ("Службене новине Тузланско-подрињског кантона", број 7/97, 3/99 и "Службене новине Тузланског кантона", број 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 и 10/04);
 - Зеничко-добојски кантон ("Службене новине Федерације БиХ", број 7/96 и "Службене новине Зеничко-добојског кантона", број 1/96, 10/00, 8/04 и 10/04);
 - Босанско-подрињски кантон ("Службене новине Босанско-подрињског кантона", број 5/97 - Пречишћен текст, 6/97 и 6/98);
 - Средњобосански кантон ("Службене новине Средњобосанског кантона", број 1/97, 5/97, 6/97, 2/98, 7/98, 8/98, 10/00, 8/03, 2/04 и 14/04);

- Херцеговачко-неретвански кантон ("Службене новине Херцеговачко-неретванског кантона", број 2/98, 3/98, 4/00 и 7/04);
- Западнохерцеговачки кантон ("Народне новине Западнохерцеговачког кантона", број 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 и 17/11);
- Кантон Сарајево ("Службене новине Кантона Сарајево", број 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 и 31/17);
- Херцег-босански кантон - Кантон 10 ("Народне новине Херцег-босанског кантона", број 3/96, 9/04 и 10/05).
- Статут Брчко дистрикта БиХ ("Службени гласник Брчко дистрикта БиХ", број 2/10 - Пречишћен текст);
- Изборни закон БиХ ("Службени гласник БиХ", број 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 и одлуке Уставног суда, 63/11, 18/13, 7/14, 31/16, 54/17 и 41/2020);
- Закон о правобранилаштву БиХ ("Службени гласник БиХ", број 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 и 47/14);
- Закон о Тужилаштву БиХ ("Службени гласник БиХ", број 49/09 - Пречишћен текст и 97/09);
- Закон о омбудсмену за људска права БиХ ("Службени гласник БиХ", број 19/02, 35/04 и 32/06 и 38/06).

(2) Основе управе у БиХ

а) Градиво

1) Основе управе у БиХ

- Организација органа управе:
 - принципи организације и рада органа управе,
 - послови органа управе,
 - повјеравање јавних овлаштења.
- Однос органа управе:
 - према органима законодавне власти,
 - према органима извршне власти,
 - међусобни односи органа управе,
 - према омбудсмену за људска права БиХ,
 - према предузећима, установама и другим правним лицима и странкама.
- Оснивање органа управе:
 - принципи организовања органа управе,
 - унутрашња организација органа управе (Правилник).
- Руководјење органима управе:
 - овлаштења и обавезе руководиоца органа управе и његовог замјеника,
 - одговорност руководиоца органа управе и његовог замјеника.
- Инспекцијски надзор:
 - орган који врши инспекцијски надзор,
 - покретање поступка,
 - овлаштења и обавезе инспектора,
 - управне мјере.
- Средства за рад органа управе.

2) Државни органи управе

- Односи државних органа управе према Предсједништву БиХ и Савјету министара БиХ;
- Односи државних органа управе према ентитетским органима управе и органима управе Брчко дистрикта БиХ;
- Државни органи управе (оснивање и врсте);
- Руководјење државним органима управе:
 - именоване, овлаштења, обавезе и одговорности министра и његовог замјеника,

- именованье, овлаштења, обавезе и одговорности директора и замјеника директора управне организације.
- Прописи и други акти државних органа;
- Инспекцијски надзор:
 - заједничке одредбе,
 - управна инспекција,
 - надзор над спровођењем Закона о управи БиХ.

3) Ентитетски органи управе и органи управе Брчко дистрикта БиХ

- Органи управе Републике Српске;
- Органи управе Федерације БиХ;
- Органи управе Брчко дистрикта БиХ.

4) Основе локалне самоуправе

- Основе локалне самоуправе:
 - послови локалне самоуправе,
 - организација локалне самоуправе.
- Управни надзор над радом локалне самоуправе;
- Право општина на међусобну сарадњу и удруживање у савезе и друге облике удруживања.

б) Правни извори и литература

- Закон о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02, 102/09 и 72/17);
- Закон о Вијећу министара БиХ ("Службени гласник БиХ", број 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08);
- Закон о министарствима и другим органима управе БиХ ("Службени гласник БиХ", број 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, и 83/17);
- Закон о Влади Републике Српске ("Службени гласник РС", број 118/08);
- Закон о републичкој управи ("Службени гласник РС", број 115/18);
- Закон о локалној самоуправи Републике Српске ("Службени гласник РС", број 97/16, 36/19 61/21);
- Закон о Влади Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 1/94, 8/95, 19/03, 2/06 и 8/06);
- Закон о организацији органа управе у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 35/05);
- Закон о принципима локалне самоуправе у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 49/06 и 51/09);
- Закон о министарствима и другим органима управе БиХ ("Службени гласник БиХ", број 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 и 83/17);
- Закон о федералним министарствима и другим органима федералне управе ("Службене новине Федерације БиХ", број 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06, 52/09 и 48/11);
- Одлука о разврставању радних мјеста и критеријумима за опис послова радних мјеста у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 12/03, 30/14, 67/15 и 51/18);
- Одлука о принципима за утврђивање унутрашње организације управе институција БиХ ("Службени гласник БиХ", број 30/13).

(3) Управни поступак и управни спор

а) Градиво

1) Управни поступак

- Опште одредбе
- Управни поступак (карактеристике);
 - Посебан поступак и супсидијарна примјена закона;
 - Принципи поступка;

- Надлежност;
- Странка у управном поступку и њено заступање;
- Комуницирање органа и странака;
- Достављање писмена;
- Рокови;
- Поврат у пријашње стање;
- Одржавање реда;
- Трошкови поступка.

Првостепени поступак

- Покретање поступка и захтјеви странака;
- Поступак до доношења рјешења;
- Доказивање;
- Рјешење;
- Закључак.

Правни лијекови

- Редовни правни лијекови:
 - Жалба.
- Ванредни правни лијекови:
 - Обнова поступка;
- Посебни случајеви поништавања, укидања, мијењања рјешења и правне последице:
 - Мијењање и поништавање рјешења у свези с управним спором;
 - Поништавање и укидање по праву надзора;
 - Укидање и мијењање правоснажног рјешења уз пристанак или на захтјев странке;
 - Ванредно укидање рјешења;
 - Оглашавање рјешења ништавним.

Извршење рјешења и закључка

- Извршење рјешења;
- Услови и начин административног извршења (закључак о дозволи извршења).

2) Управни спор

- Увод у правила и врсте управног спора;
- Право покретања управног спора;
- Побивање управног акта;
- Поступак покретања управног спора;
- Одлуке суда у управном спору;
- Ванредни правни лијекови;
- Обавезност пресуда.

б) Правни извори и литература

- Закон о управном поступку ("Службени гласник БиХ", број 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16);
- Закон о управним споровима БиХ ("Службени гласник БиХ", број 19/02, 88/07, 83/08 и 74/10).

(4) Радни односи

а) Градиво

1) Радни односи запосленика

- Појам и битни елементи радног односа;
- Закључивање уговора о раду:
 - садржај уговора,
 - пробни рад,
 - уговор о раду на неодређено и одређено вријеме.
- Радно вријеме;
- Одмори и одсуства;
- Заштита запосленика:
 - жена и материнства,
 - привремено или трајно неспособних за рад.
- Плате и накнаде;
- Образовање, оспособљавање и усавршавање за рад;
- Оцјењивање запосленика;
- Приправници и волонтери;
- Стручни испит;
- Изуми и техничка унапређења запосленика;

- Зabrana такмичења запосленика с послодавцем;
- Дисциплинска одговорност;
- Накнада штете;
- Престанак уговора о раду:
 - начин престанка уговора,
 - отказ с понудом измијењеног уговора о раду.
- Права, обавезе и заштита права из радног односа;
- Зabrана дискриминације;
- Стављање запосленика на располагање;
- Правилник о раду;
- Колективни уговор;
- Репрезентативни синдикат;
- Радна књижица;
- Штрајк;
- Надзор над примјеном прописа о раду;
- Књига евиденције запослених и персонални досје:
 - чување, успостављање и вођење књиге евиденције запослених и персоналних досјеа,
 - приступ персоналном досјеу и закључивање персоналне евиденције.

2) Радни односи државних службеника

- Општи појмови о државној служби:
 - принципи државне службе,
 - изузеће у примјени закона о државној служби у институцијама БиХ,
 - радна мјеста у државној служби,
 - дужности и права државних службеника,
 - неспојивост с дужностима државног службеника.
- Секретари у Парламентарној скупштини БиХ и савјетници;
- Попуњавање упражњених радних мјеста:
 - интерни и екстерни премјештај и директно преузимање,
 - интерно и јавно оглашавање,
 - општи услови за постављење државног службеника,
 - недискриминација,
 - комисије за избор,
 - јавни конкурс и изборни процес,
 - постављење државног службеника,
 - запошљавање на одређено вријеме,
 - пробни рад.
- Оцјена рада и унапређење;
- Прекобројност;
- Секретар с посебним задатком;
- Услови рада државног службеника;
- Престанак радног односа;
- Дисциплинска одговорност државног службеника, дисциплински поступак и дисциплинске мјере;
- Суспензије;
- Управљање државном службом – институције:
 - Агенција за државну службу,
 - Одбор државне службе за жалбе.
- Примјена прописа из здравствене заштите, пензијско-инвалидског осигурања и других врста социјалне заштите државних службеника.

б) Правни извори и литература

- Закон о раду у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 и 59/22);
- Закон о државној служби у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12, и 93/17);

- Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности запосленика у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 81/07);
- Одлука о условима и начину полагања стручног управног испита приправника, лица с високом школском спремом и запосленика на нивоу БиХ ("Службени гласник БиХ", број 104/10, 105/12 и 61/14);
- Упутство о садржају, начину вођења и чувања персоналних досјеа запослених у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 47/16).

(5) Канцеларијско пословање у органима управе

а) Градиво

1) Канцеларијско пословање

- Канцеларијско пословање (појам, садржај и значај);
- Принципи канцеларијског пословања;
- Основни појмови у канцеларијском пословању;
- Основне књиге евиденције у канцеларијском пословању;
- Класификацијске ознака предмета и аката (појам и значај);
- Примање, отварање, прегледање и распоређивање поште, односно аката;
- Завођење аката;
- Достављање предмета и аката у рад;
- Службени акти (основни и помоћни дијелови);
- Факсимил;
- Враћање ријешених предмета писарници;
- Роковник предмета;
- Отпрема поште;
- Стављање у архиву и чување предмета (претпоступак или претходни поступак);
- Организација пријема странке, радне просторије и њихово кориштење.

2) Архивско пословање

- Зavrшна фаза канцеларијског пословања (архивирање и чување завршених предмета и аката);
- Евиденција укупне регистратурне грађе (вођење и кориштење архивске књиге);
- Услови за чување регистратурне грађе и архивске грађе;
- Листа категорија регистратурне грађе с роковима чувања;
- Поступак одабирања архивске грађе из регистратурне грађе;
- Примопредаја архивске грађе надлежном архиву.

3) Овјера потписа, рукописа и преписа

- Надлежност органа за овјеру потписа, рукописа и преписа;
- Евиденција и мјесто овјере потписа, рукописа и преписа;
- Овјера потписа и рукописа;
- Овјера преписа;
- Надовјера (посебан поступак овјере исправа);
- Овјера исправа према Хашкој конвенцији.

4) Печати

- Намјена печата;
- Облик и садржај печата;
- Израда печата;
- Чување, употреба и евиденције о печатима;
- Уништавање печата;
- Оглашавање неважећим несталог печата и израда новог умјесто несталог печата.

б) Правни извори и литература

- Закон о печату институција БиХ ("Службени гласник БиХ", број 12/98, 14/03 и 62/11);
- Закон о архивској грађи и Архиву БиХ ("Службени гласник БиХ", број 16/01 и 23/04);
- Закон о овјеравању потписа, рукописа и преписа ("Службени гласник РС", број 106/09);
- Закон о овјеравању потписа, рукописа и преписа ("Службени лист СР БиХ", број 37/01, 39/75 и 42/89);
- Одлука о канцеларијском пословању у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 74/14);
- Упутство о начину вршења канцеларијског пословања у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 30/15 и 52/16);
- Упутство о поступку и начину израде, начину вођења и садржају евиденције о печатима, уништавању и стављању ван употребе печата институција БиХ ("Службени гласник БиХ", број 6/12 и 62/12);
- Правилник о заштити и чувању архивске грађе у Архиву БиХ и регистратурне грађе у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 10/03);
- Правилник о преузимању архивске грађе у Архив БиХ ("Службени гласник БиХ", број 10/03);
- Упутство о архивској књизи, чувању регистратурне и архивске грађе и примопредаји архивске грађе између министарстава, служби, институција и других органа Савјета министара БиХ и Архива БиХ ("Службени гласник БиХ", број 16/06).

IV - ПРОГРАМ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА КАНДИДАТЕ СА СРЕДЊОМ ШКОЛСКОМ СПРЕМОМ**Члан 6.**

(Градиво, правни извори и правна литература за кандидате са средњом школском спремом)

Програм стручног испита за кандидате са средњом школском спремом обухвата предмете, градиво, правне изворе и правну литературу, и то:

(1) Основе уставног система**а) Градиво****1) Уставни систем БиХ**

- Људска права и основне слободе;
- Надлежности институција Босне и Херцеговине;
- Организација власти у БиХ – институције БиХ;
- Структура правосуђа у Босни и Херцеговини.

б) Правни извори и литература

- Устав БиХ (Општи оквирни споразум за мир у БиХ - Анекс 4 и Амандман I на Устав БиХ "Службени гласник БиХ", број 25/09);
- Закон о правобранилаштву БиХ ("Службени гласник БиХ", број 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 и 47/14);
- Закон о Тужилаштву БиХ ("Службени гласник БиХ", број 49/09 - Пречишћен текст и 97/09);
- Закон о омбудсмену БиХ ("Службени гласник БиХ", број 19/02, 35/04, 32/06 и 38/06).

(2) Основе управе у БиХ**а) Градиво****1) Основе управе у БиХ**

- Послови органа управе;
- Однос органа управе:
 - према омбудсмену за људска права БиХ,
 - према странкама.
- Унутрашња организација органа управе (Правилник - садржај и начин доношења).

2) Државни органи управе

- Државни органи управе (оснивање и врсте);
- Руковођење државним органима управе:
 - именоване, овлаштења, обавезе и одговорности министра и његовог замјеника,
 - именоване, овлаштења, обавезе и одговорности директора и замјеника директора управне организације.
- Прописи и други акти државних органа;
- Инспекцијски надзор:
 - заједничке одредбе,
 - управна инспекција,
 - надзор над спровођењем Закона о управи БиХ.

3) Ентитетски органи управе и органи управе Брчко дистрикта БиХ

- Органи управе Републике Српске;
- Органи управе Федерације БиХ;
- Органи управе Брчко дистрикта БиХ.

4) Основе локалне самоуправе

- Основе локалне самоуправе:
 - послови локалне самоуправе;
 - организација локалне самоуправе.
- Право општина на међусобну сарадњу и удруживање у савезе и друге облике удруживања.

б) Правни извори и литература

- Закон о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02, 102/09 и 72/17);
- Закон о локалној самоуправи Републике Српске ("Службени гласник РС", број 97/16, 36/19 61/21);
- Закон о принципима локалне самоуправе у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", број 49/06 и 51/09).

(3) Управни поступак**а) Градиво****1) Управни поступак**

Опште одредбе

- Управни поступак (карактеристике);
- Надлежност;
- Странка у управном поступку и њено заступање;
- Комуницирање органа и странака;
- Достављање писмена;
- Рокови;
- Трошкови поступка.

2) Првостепени поступак

- Покретање поступка и захтјеви странака;
- Поступак до доношења рјешења;
- Доказивање;
- Рјешење.

3) Правни лијекови

- Жалба (право жалбе, надлежност органа за рјешавање по жалби, рок за жалбу, садржај жалбе, предавање жалбе, рад првостепеног органа по жалби, рјешавање другостепеног органа по жалби, жалба када првостепено рјешење није донијето, рок за доношење рјешења по жалби);
- Ванредни правни лијекови (само набројати и објаснити када се могу улагати).

б) Правни извори и литература

- Закон о управном поступку ("Службени гласник БиХ", број 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16).

(4) Радни односи у органима управе**а) Градиво****Радни односи запосленика**

- Појам и битни елементи радног односа;
- Закључивање уговора о раду:
 - садржај уговора,
 - пробни рад,
 - уговор о раду на неодређено и одређено вријеме.
- Радно вријеме;
- Одмори и одсуства;
- Заштита запосленика:
 - жена и материнства,
 - привремено или трајно неспособних за рад.
- Плате и накнаде;
- Образовање, оспособљавање и усавршавање за рад;
- Оцјенивање запосленика;
- Приправници и волонтери;
- Стручни испит;
- Изуми и техничка унапређења запосленика;
- Забрана такмичења запосленика с послодавцем;
- Дисциплинска одговорност;
- Накнада штете;
- Престанак уговора о раду:
 - начин престанка уговора,
 - отказ с понудом измјењеног уговора о раду.
- Права, обавезе и заштита права из радног односа;
- Забрана дискриминације;
- Радна књижица;
- Штрајк.

б) Правни извори и литература

- Закон о раду у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 и 59/22);
- Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности запосленика у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 81/07);
- Одлука о условима и начину полагања стручног управног испита приправника, лица с високом школском спремом и запосленика на нивоу БиХ ("Службени гласник БиХ", број 104/10, 105/12 и 61/14);
- Упутство о садржају, начину вођења и чувања персоналних досјеа запослених у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 47/16).

(5) Канцеларијско пословање у органима управе**а) Градиво****1) Канцеларијско пословање**

- Канцеларијско пословање (појам, садржај и значај);
- Принципи канцеларијског пословања;
- Основни појмови у канцеларијском пословању;
- Основне књиге евиденције у канцеларијском пословању;
- Класификацијске ознаке предмета и аката (појам и значај);
- Примање, отварање, прегледање и распоређивање поште, односно аката;
- Завођење аката;
- Достављање предмета и аката у рад;
- Службени акти (основни и помоћни дијелови);
- Факсимил;
- Враћање ријешених предмета писарници;
- Роковник предмета;
- Отпрема поште;
- Стављање у архиву и чување предмета (претпуступак или претходни поступак);

- Организација пријема странке, радне просторије и њихово кориштење.

2) Архивско пословање

- Завршна фаза канцеларијског пословања (архивирање и чување завршених предмета и аката);
- Евиденција укупне регистратурне грађе (вођење и кориштење архивске књиге);
- Услови за чување регистратурне грађе и архивске грађе;
- Листа категорија регистратурне грађе с роковима чувања;
- Поступак одабирања архивске грађе из регистратурне грађе;
- Примопредаја архивске грађе надлежном архиву.

3) Овјера потписа, рукописа и преписа

- Надлежност органа за овјеру потписа, рукописа и преписа;
- Евиденција и мјесто овјере потписа, рукописа и преписа;
- Овјера потписа и рукописа;
- Овјера преписа;
- Надовјера (посебан поступак овјере исправа);
- Овјера исправа према Хашкој конвенцији.

4) Печати

- Намјена печата;
- Облик и садржај печата;
- Израда печата;
- Чување, употреба и евиденције о печатима;
- Уништавање печата;
- Оглашавање неважећим несталим печата и израда новог умјесто несталим печата.

б) Правни извори и литература

- Закон о печату институција БиХ ("Службени гласник БиХ", број 12/98, 14/03 и 62/11);
- Закон о архивској грађи и Архиву БиХ ("Службени гласник БиХ", број 16/01 и 23/04);
- Закон о овјеравању потписа, рукописа и преписа ("Службени гласник РС", број 106/09);
- Закон о овјеравању потписа, рукописа и преписа ("Службени лист СР БиХ", број 37/01 и 39/75 и 42/89);
- Одлука о канцеларијском пословању у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 74/14);
- Упутство о начину вршења канцеларијског пословања у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 30/15 и 52/16);
- Упутство о поступку и начину израде, начину вођења и садржају евиденције о печатима, уништавању и стављању ван употребе печата институција БиХ ("Службени гласник БиХ", број 6/12 и 62/12);
- Правилник о заштити и чувању архивске грађе у Архиву БиХ и регистратурне грађе у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 10/03);
- Правилник о преузимању архивске грађе у Архив БиХ ("Службени гласник БиХ", број 10/03);
- Упутство о архивској књизи, чувању регистратурне и архивске грађе и примопредаји архивске грађе између министарстава, служби, институција и других органа Савјета министара БиХ и Архива БиХ ("Службени гласник БиХ", број 16/06).
- Упутство о архивској књизи, чувању регистратурне и архивске грађе и примопредаји архивске грађе између министарстава, служби, институција и других органа Савјета министара БиХ и Архива БиХ ("Службени гласник БиХ", број 16/06).

V - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 7.

(Престанак важења Програма)

Ступањем на снагу овог програма престаје да важи Програм стручног управног испита за приправнике, лица с високом школском спремом и запосленике на нивоу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 12/13).

Члан 8.

(Ступање на снагу)

Овај програм ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-02-8801/22

Министар

12. децембра 2022. године

Јосип Грубеша, с. р.

Na osnovu člana 56. Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 i 59/22) i člana 5. Odluke o uslovima i načinu polaganja stručnog upravnog ispita pripravnika, lica s visokom školskom spremom i zaposlenika na nivou Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 104/10, 105/12 i 61/14), ministar pravde Bosne i Hercegovine donosi

PROGRAM**STRUČNOG UPRAVNOG ISPITA ZA VJEŽBENIKE, LICA S VISOKOM ŠKOLSKOM SPREMOM I ZAPOSLENIKE NA NIVOU BOSNE I HERCEGOVINE****I - OPŠTE ODREDBE**

Члан 1.

(Предмет)

Ovim programom propisuju se: gradivo, pravni izvori i pravna literatura za predmete iz kojih zaposleni s visokom, višom i srednjom školskom spremom i vježbenici (u daljem tekstu: kandidati) na nivou Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BiH) polažu stručni upravni ispit (u daljem tekstu: stručni ispit) za vršenje poslova iz nadležnosti organa uprave.

Члан 2.

(Области)

Стручни испит обухвата слjedeће предмете:

- Osnove ustavnog sistema i evropske integracije
- Osnove uprave u BiH
- Upravni postupak i upravni spor
- Radne odnose
- Kancelarijsko poslovanje u organima uprave BiH, službama, organima i institucijama BiH.

II. PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA KANDIDATE S VISOKOM ŠKOLSKOM SPREMOM

Члан 3.

(Gradivo, pravni izvori i pravna literatura za kandidate s visokom školskom spremom)

Program stručnog ispita za kandidate s visokom školskom spremom obuhvata predmete, gradivo, pravne izvore i pravnu literaturu, i to:

(1) Osnove ustavnog sistema**a) Gradivo****1) Ustavni sistem BiH**

- Ustav i ustavno uređenje Bosne i Hercegovine (karakteristike);
- Ljudska prava i osnovne slobode;
- Nadležnosti i odnosi između institucija Bosne i Hercegovine i entiteta;
- Organizacija vlasti u BiH – institucije BiH;
- Struktura pravosuđa u Bosni i Hercegovini;

- Izborni sistem u Bosni i Hercegovini;
- Organizacija vlasti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine;
- Organizacija vlasti u Republici Srpskoj;
- Organizacija vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

2) Osnove evropskih integracija

- Evropske integracije (istorija i karakteristike EU);
- Ciljevi i vrijednosti EU;
- Institucije i organi EU;
- Funkcionisanje, procedure i akti Evropske unije;
- Izvori prava EU;
- Proces stabilizacije i pridruživanja:
 - zahtjev za članstvo u EU,
 - sporazum o stabilizaciji i pridruživanju,
 - hronologija odnosa BiH i EU,
 - finansijska perspektiva.

b) Pravni izvori i literatura

- Ustav Bosne i Hercegovine (Opšti okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 4) i Amandman I na Ustav BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 25/09);
- Sporazum o ljudskim pravima (Opšti okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 6);
- Ustav Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 21/92) i amandmani na Ustav Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 i 48/11);
- Ustav Federacije BiH i Amandman I na Ustav Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94, 13/97, 5/98, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 i 88/08);
- Ustavi kantona Federacije BiH i amandmani na Ustav kantona Federacije BiH:
 - Unsko-sanski kanton ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj 1/04 - prečišćen tekst i 11/04);
 - Posavski kanton ("Narodne novine Posavskog kantona", broj 1/96, 3/96, 7/99, 3/00, 5/00 i 7/04);
 - Tuzlanski kanton ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", broj 7/97, 3/99 i "Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 i 10/04);
 - Zeničko-dobojski kanton ("Službene novine FBiH", broj 7/96 i "Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04);
 - Bosansko-podrinjski kanton ("Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona", broj 5/97- prečišćen tekst, 6/97 i 6/98);
 - Srednjobosanski kanton ("Službene novine Srednjobosanskog kantona", broj 1/97, 5/97, 6/97, 2/98, 7/98, 8/98, 10/00, 8/03, 2/04 i 14/04);
 - Hercegovačko-neretvanski kanton ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona, broj 2/98, 3/98, 4/00 i 7/04);
 - Zapadnohercegovački kanton ("Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona", broj 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11);
 - Kanton Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17);
 - Herceg-bosanski kanton, Kanton 10 ("Narodne novine Herceg-bosanskog kantona", broj 3/96, 9/04 i 10/05);
- Statut Brčko distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko distrikta BiH", broj 2/10 - prečišćen tekst);
- Izborni zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 i

- odluke Ustavnog suda, 63/11, 18/13, 7/14, 31/16, 54/17, 41/20, 38/22, 51/22 i 67/22);
- Zakon o pravobranilaštvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 i 47/14);
 - Zakon o Tužilaštvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 49/09 - Prečišćen tekst i 97/09);
 - Zakon o ombudsmenu za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04, 32/06 i 38/06).

(2) Osnove uprave u BiH

a) Gradivo

1) Osnove uprave u BiH

- Organizacija organa uprave:
 - principi organizacije i rada organa uprave,
 - poslovi organa uprave,
 - povjeravanje javnih ovlaštenja.
- Odnos organa uprave:
 - prema organima zakonodavne vlasti,
 - prema organima izvršne vlasti,
 - međusobni odnosi organa uprave,
 - prema ombudsmenu za ljudska prava BiH,
 - prema preduzećima, ustanovama i drugim pravnim licima i strankama.
- Osnivanje organa uprave:
 - principi organizovanja organa uprave,
 - unutrašnja organizacija organa uprave (Pravilnik).
- Rukovođenje organima uprave:
 - ovlaštenja i obaveze rukovodioca organa uprave, njegovog zamjenika, rukovodeći državni službenici i službenici s posebnim ovlaštenjima,
 - odgovornost rukovodioca organa uprave i njegovog zamjenika.
- Državni službenici, policijski službenici, ostali službenici i zaposlenici;
- Inspekcijiski nadzor:
 - organ koji vrši inspekcijiski nadzor,
 - pokretanje postupka,
 - ovlaštenja i obaveze inspektora,
 - upravne mjere.
- Sredstva za rad organa uprave.

2) Državni organi uprave

- Odnosi državnih organa uprave prema Predsjedništvu BiH i Vijeću ministara BiH;
- Odnos državnih organa uprave prema entitetskim organima uprave i organima uprave Brčko distrikta BiH;
- Državni organa uprave (osnivanje i vrste);
- Rukovođenje državnim organima uprave:
 - imenovanje, ovlaštenja, obaveze i odgovornosti ministra i njegovog zamjenika,
 - imenovanje, ovlaštenja, obaveze i odgovornosti direktora i zamjenika direktora upravne organizacije.
- Vrste rukovodećih državnih službenika u državnim organima uprave:
 - postavljenje,
 - ovlaštenja i odgovornosti.
- Propisi i drugi akti državnih organa;
- Inspekcijiski nadzor:
 - zajedničke odredbe,
 - upravna inspekcija,
 - nadzor nad sprovođenjem Zakona o upravi BiH.

3) Entitetski organi uprave i organi uprave Brčko distrikta BiH

- Organi uprave Republike Srpske;
- Organi uprave Federacije BiH;
- Organi uprave Brčko distrikta BiH.

4) Osnove lokalne samouprave

- Osnove lokalne samouprave:
 - poslovi lokalne samouprave,
 - organizacija lokalne samouprave.
- Upravni nadzor nad radom lokalne samouprave;
- Pravo opština na međusobnu saradnju i udruživanje u saveze i druge oblike udruživanja.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17);
- Zakon o Vijeću ministara BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08);
- Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, i 83/17);
- Zakon o Vladi Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 118/08);
- Zakon o republičkoj upravi ("Službeni glasnik RS", broj 115/18);
- Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 97/16, 36/19 61/21);
- Zakon o Vladi Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94, 8/95, 19/03, 2/06 i 8/06);
- Zakon o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05);
- Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 49/06 i 51/09);
- Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17);
- Zakon o federalnim ministarstvima i drugim organima federalne uprave ("Službene novine Federacije BiH", broj 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06, 52/09 i 48/11);
- Odluka o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/03, 30/14, 67/15 i 51/18);
- Odluka o principima za utvrđivanje unutrašnje organizacije uprave institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/13).

(3) Upravni postupak i upravni spor

a) Gradivo

1) Upravni postupak

Opšte odredbe

- Upravni postupak (karakteristike);
- Poseban postupak i supsidijarna primjena zakona;
- Principi postupka;
- Nadležnost;
- Stranka u upravnom postupku i njeno zastupanje;
- Komuniciranje organa i stranaka;
- Dostavljanje pismena;
- Rokovi;
- Povrat u prijašnje stanje;
- Održavanje reda;
- Troškovi postupka.

Prvostepeni postupak

- Pokretanje postupka i zahtjevi stranaka;
- Postupak do donošenja rješenja;
- Dokazivanje;
- Rješenje;
- Zaključak.

Pravni lijekovi

- Redovni pravni lijekovi:

- Žalba.
- Vanredni pravni lijekovi;
- Obnova postupka;
 - Posebni slučajevi poništavanja, ukidanja, mijenjanja rješenja i pravne posljedice;
 - Mijenjanje i poništavanje rješenja u vezi s upravnim sporom;
 - Poništavanje i ukidanje po pravu nadzora;
 - Ukidanje i mijenjanje pravosnažnog rješenja uz pristanak ili na zahtjev stranke;
 - Vanredno ukidanje rješenja;
 - Oglašavanje rješenja ništavnim.

Izvršenje rješenja i zaključka

- Izvršenje rješenja;
- Izvršenje zaključka;
- Uslovi i način administrativnog izvršenja;
- Izvršenje nenovčanih obaveza:
 - izvršenje preko drugih lica,
 - izvršenje prisilom.
- Izvršenje radi osiguranja;
- Privremeni zaključak o osiguranju.

2) Upravni spor

- Uvod u pravila i vrste upravnog spora;
- Pravo pokretanja upravnog spora;
- Pobjiranje upravnog akta;
- Postupak pokretanja upravnog spora;
- Odluke suda u upravnom sporu;
- Vanredni pravni lijekovi;
- Obaveznost presuda;
- Postupak zaštite sloboda i prava građana zagarantiranih Ustavom BiH;
- Postupak po izbornim žalbama.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16);
- Zakon o upravnim sporovima BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10);
- Izborni zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 i odluke Ustavnog suda, 63/11, 18/13, 7/14, 31/16, 54/17, 41/20, 38/22, 51/22 i 67/22).

(4) Radni odnosi

a) Gradivo

1) Radni odnosi zaposlenika

- Pojam i bitni elementi radnog odnosa;
- Zaključivanje ugovora o radu:
 - sadržaj ugovora,
 - probni rad,
 - ugovor o radu na neodređeno i određeno vrijeme.
- Radno vrijeme;
- Odmori i odsustva;
- Zaštita zaposlenika:
 - žena i materinstva,
 - privremeno ili trajno nesposobnih za rad.
- Plate i naknade;
- Obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje za rad;
- Ocjenjivanje zaposlenika;
- Pripravnici i volonteri;
- Stručni ispit;
- Izumi i tehnička unapređenja zaposlenika;
- Zabrana takmičenja zaposlenika s poslodavcem;
- Disciplinska odgovornost;
- Naknada štete;

- Prestanak ugovora o radu:
 - način prestanka ugovora,
 - otkaz s ponudom izmjenjenog ugovora o radu.
- Prava, obaveze i zaštita prava iz radnog odnosa;
- Zabrana diskriminacije;
- Stavljanje zaposlenika na raspolaganje;
- Pravilnik o radu;
- Kolektivni ugovor;
- Reprezentativni sindikat;
- Radna knjižica;
- Štrajk;
- Nadzor nad primjenom propisa o radu;
- Knjiga evidencije zaposlenih i personalni dosje:
 - čuvanje, uspostavljanje i vođenje knjige evidencije zaposlenih i personalnih dosjea,
 - pristup personalnom dosjeu i zaključivanje personalne evidencije.

2) Radni odnosi državnih službenika

- Opšti pojmovi o državnoj službi:
 - principi državne službe,
 - izuzeće u primjeni zakona o državnoj službi u institucijama BiH,
 - radna mjesta u državnoj službi,
 - dužnosti i prava državnih službenika,
 - nespojivost s dužnostima državnog službenika.
- Sekretari u Parlamentarnoj skupštini BiH i savjetnici;
- Popunjavanje upražnjenih radnih mjesta:
 - interni i eksterni premještaj i direktno preuzimanje,
 - interno i javno oglašavanje,
 - opšti uslovi za postavljenje državnog službenika,
 - nediskriminacija,
 - komisije za izbor,
 - javni konkurs i izborni proces,
 - postavljenje državnog službenika,
 - zapošljavanje na određeno vrijeme,
 - probni rad.
- Ocjena rada i unapređenje;
- Prekobrojnost;
- Sekretar s posebnim zadatkom;
- Uslovi rada državnog službenika;
- Prestanak radnog odnosa;
- Disciplinska odgovornost državnog službenika, disciplinski postupak i disciplinske mjere;
- Suspenzije;
- Upravljanje državnom službom – institucije:
 - Agencija za državnu službu,
 - Odbor državne službe za žalbe.
- Primjena propisa iz zdravstvene zaštite, penzijsko-invalidskog osiguranja i drugih vrsta socijalne zaštite državnih službenika.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 i 59/22);
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17);
- Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti državnih službenika u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 20/03 i 94/10);
- Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenika u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 81/07);
- Odluka o uslovima i načinu polaganja stručnog upravnog ispita pripravnika, lica s visokom školskom spremom i

- zaposlenika na nivou BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 104/10, 105/12 i 61/14);
- Uputstvo o sadržaju, načinu vođenja i čuvanja personalnih dosjea zaposlenih u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 47/16).

(5) Kancelarijsko poslovanje u organima uprave

a) Gradivo

1) Kancelarijsko poslovanje

- Kancelarijsko poslovanje (pojam, sadržaj i značaj);
- Principi kancelarijskog poslovanja;
- Osnovni pojmovi u kancelarijskom poslovanju;
- Osnovne knjige evidencije u kancelarijskom poslovanju;
- Klasifikacijske oznake predmeta i akata (pojam i značaj);
- Primanje, otvaranje, pregledanje i raspoređivanje pošte, odnosno akata;
- Zavedenje akata;
- Dostavljanje predmeta i akata u rad;
- Službeni akti (osnovni i pomoćni dijelovi);
- Faksimil;
- Vraćanje riješenih predmeta pisarnici;
- Rokovnik predmeta;
- Otprema pošte;
- Stavljanje u arhivu i čuvanje predmeta (pretpostupak ili prethodni postupak);
- Organizacija prijema stranke, radne prostorije i njihovo korištenje.

2) Arhivsko poslovanje

- Završna faza kancelarijskog poslovanja (arhiviranje i čuvanje završenih predmeta i akata);
- Evidencija ukupne registraturne građe (vođenje i korištenje arhivske knjige);
- Uslovi za čuvanje registraturne građe i arhivske građe;
- Lista kategorija registraturne građe s rokovima čuvanja;
- Postupak odabiranja arhivske građe iz registraturne građe;
- Primopredaja arhivske građe nadležnom arhivu.

3) Ovjera potpisa, rukopisa i prepisa

- Nadležnost organa za ovjeru potpisa, rukopisa i prepisa;
- Evidencija i mjesto ovjere potpisa, rukopisa i prepisa;
- Ovjera potpisa i rukopisa;
- Ovjera prepisa;
- Nadovjera (poseban postupak ovjere isprava);
- Ovjera isprava prema Haškoj konvenciji.

4) Pečati

- Namjena pečata;
- Oblik i sadržaj pečata;
- Izrada pečata;
- Čuvanje, upotreba i evidencije o pečatima;
- Uništavanje pečata;
- Oglašavanje nevažećim nestalog pečata i izrada novog umjesto nestalog pečata.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o pečatu institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/98, 14/03 i 62/11);
- Zakon o arhivskoj građi u Arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/01 i 23/04);
- Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prepisa ("Službeni glasnik RS", broj 106/09);
- Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prepisa ("Službeni list SR BiH", broj 37/01, 39/75 i 42/89);
- Odluka o kancelarijskom poslovanju u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 74/14);

- Uputstvo o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/15 i 52/16);
- Uputstvo o postupku i načinu izrade, načinu vođenja i sadržaju evidencije o pečatima, uništavanju i stavljanju van upotrebe pečata institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 6/12 i 62/12);
- Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivske građe u Arhivu BiH i registraturne građe u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03);
- Pravilnik o preuzimanju arhivske građe u Arhiv BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03);
- Uputstvo o arhivskoj knjizi, čuvanju registraturne i arhivske građe i primopredaji arhivske građe između ministarstava, službi, institucija i drugih organa Vijeća ministara BiH i Arhiva BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/06).

III - PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA KANDIDATE S VIŠOM ŠKOLSKOM SPREMOM

Član 5.

(Gradivo, pravni izvori i pravna literatura za kandidate s višom školskom spremom)

Program stručnog ispita za kandidate s višom školskom spremom obuhvata predmete, gradivo, pravne izvore i pravnu literaturu, i to:

(1) Osnove ustavnog sistema

a) Gradivo

1) Ustavni sistem BiH

- Ustav i ustavno uređenje Bosne i Hercegovine (karakteristike);
- Ljudska prava i osnovne slobode;
- Nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine i entiteta;
- Organizacija vlasti u BiH – institucije BiH;
- Struktura pravosuđa u Bosni i Hercegovini;
- Izborni sistem u Bosni i Hercegovini;
- Organizacija vlasti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine;
- Organizacija vlasti u Republici Srpskoj;
- Organizacija vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

2) Osnove evropskih integracija

- Evropske integracije (istorija i karakteristike EU);
- Ciljevi i vrijednosti EU;
- Institucije EU.

b) Pravni izvori i literatura

- Ustav Bosne i Hercegovine (Opšti okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 4) i Amandman I na Ustav BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 25/09);
- Sporazum o ljudskim pravima (Opšti okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 6);
- Ustav Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 21/92) i amandmani na Ustav Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 i 48/11);
- Ustav Federacije BiH i Amandman I na Ustav Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94, 13/97, 5/98, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 i 88/08);
- Ustavi kantona Federacije BiH i amandmani na Ustav kantona Federacije BiH:
 - Unsko-sanski kanton ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj 1/04 - prečišćen tekst i 11/04);
 - Posavski kanton ("Narodne novine Posavskog kantona", broj 1/96, 3/96, 7/99, 3/00, 5/00 i 7/04);
 - Tuzlanski kanton ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", broj 7/97, 3/99 i "Službene

- novine Tuzlanskog kantona", broj 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 i 10/04);
- Zeničko-dobojski kanton ("Službene novine Federacije BiH", broj 7/96 i "Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04);
- Bosansko-podrinjski kanton ("Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona", broj 5/97- prečišćen tekst, 6/97 i 6/98);
- Srednjobosanski kanton ("Službene novine Srednjobosanskog kantona", broj 1/97, 5/97, 6/97, 2/98, 7/98, 8/98, 10/00, 8/03, 2/04 i 14/04);
- Hercegovačko-neretvanski kanton ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona, broj 2/98, 3/98, 4/00 i 7/04);
- Zapadnohercegovački kanton ("Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona", broj 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11);
- Kanton Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17);
- Herceg-bosanski kanton - Kanton 10 ("Narodne novine Herceg-bosanskog kantona", broj 3/96, 9/04 i 10/05).
- Statut Brčko distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko distrikta BiH", broj 2/10 - Prečišćen tekst);
- Izborni zakon BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 48/11 i odluke Ustavnog suda, 63/11, 18/13, 7/14, 31/16, 54/17 i 41/2020);
- Zakon o pravobranilaštvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 i 47/14);
- Zakon o Tužilaštvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 49/09 - Prečišćen tekst i 97/09);
- Zakon o ombudsmenu za ljudska prava BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04 i 32/06 i 38/06).

(2) Osnove uprave u BiH

a) Gradivo

1) Osnove uprave u BiH

- Organizacija organa uprave:
 - principi organizacije i rada organa uprave,
 - poslovi organa uprave,
 - povjeravanje javnih ovlaštenja.
- Odnos organa uprave:
 - prema organima zakonodavne vlasti,
 - prema organima izvršne vlasti,
 - međusobni odnosi organa uprave,
 - prema ombudsmenu za ljudska prava BiH,
 - prema preduzećima, ustanovama i drugim pravnim licima i strankama.
- Osnivanje organa uprave:
 - principi organizovanja organa uprave,
 - unutrašnja organizacija organa uprave (Pravilnik).
- Rukovođenje organima uprave:
 - ovlaštenja i obaveze rukovodioca organa uprave i njegovog zamjenika,
 - odgovornost rukovodioca organa uprave i njegovog zamjenika.
- Inspekcijiski nadzor:
 - organ koji vrši inspekcijiski nadzor,
 - pokretanje postupka,
 - ovlaštenja i obaveze inspektora,
 - upravne mjere.
- Sredstva za rad organa uprave.

2) Državni organi uprave

- Odnosi državnih organa uprave prema Predsjedništvu BiH i Vijeću ministara BiH;
- Odnosi državnih organa uprave prema entitetskim organima uprave i organima uprave Brčko distrikta BiH;
- Državni organi uprave (osnivanje i vrste);
- Rukovođenje državnim organima uprave:
 - imenovanje, ovlaštenja, obaveze i odgovornosti ministra i njegovog zamjenika,
 - imenovanje, ovlaštenja, obaveze i odgovornosti direktora i zamjenika direktora upravne organizacije.
- Propisi i drugi akti državnih organa;
- Inspekcijiski nadzor:
 - zajedničke odredbe,
 - upravna inspekcija,
 - nadzor nad sprovođenjem Zakona o upravi BiH.

3) Entitetski organi uprave i organi uprave Brčko distrikta BiH

- Organi uprave Republike Srpske;
- Organi uprave Federacije BiH;
- Organi uprave Brčko distrikta BiH.

4) Osnove lokalne samouprave

- Osnove lokalne samouprave:
 - poslovi lokalne samouprave,
 - organizacija lokalne samouprave.
- Upravni nadzor nad radom lokalne samouprave;
- Pravo opština na međusobnu saradnju i udruživanje u saveze i druge oblike udruživanja.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17);
- Zakon o Vijeću ministara BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08);
- Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, i 83/17);
- Zakon o Vladi Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 118/08);
- Zakon o republičkoj upravi ("Službeni glasnik RS", broj 115/18);
- Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 97/16, 36/19 61/21);
- Zakon o Vladi Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 1/94, 8/95, 19/03, 2/06 i 8/06);
- Zakon o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05);
- Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 49/06 i 51/09);
- Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17);
- Zakon o federalnim ministarstvima i drugim organima federalne uprave ("Službene novine Federacije BiH", broj 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06, 52/09 i 48/11);
- Odluka o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/03, 30/14, 67/15 i 51/18);
- Odluka o principima za utvrđivanje unutrašnje organizacije uprave institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/13).

(3) Upravni postupak i upravni spor**a) Gradivo****1) Upravni postupak**

Opšte odredbe

- Upravni postupak (karakteristike);
- Poseban postupak i supsidijarna primjena zakona;
- Principi postupka;
- Nadležnost;
- Stranka u upravnom postupku i njeno zastupanje;
- Komuniciranje organa i stranaka;
- Dostavljanje pismena;
- Rokovi;
- Povrat u prijašnje stanje;
- Održavanje reda;
- Troškovi postupka.

Prvostepeni postupak

- Pokretanje postupka i zahtjevi stranaka;
- Postupak do donošenja rješenja;
- Dokazivanje;
- Rješenje;
- Zaključak.

Pravni lijekovi

- Redovni pravni lijekovi:
 - Žalba.
- Vanredni pravni lijekovi:
 - Obnova postupka;
 - Posebni slučajevi poništavanja, ukidanja, mijenjanja rješenja i pravne posljedice;
 - Mijenjanje i poništavanje rješenja u svezi s upravnim sporom;
 - Poništavanje i ukidanje po pravu nadzora;
 - Ukidanje i mijenjanje pravosnažnog rješenja uz pristanak ili na zahtjev stranke;
 - Vanredno ukidanje rješenja;
 - Oglašavanje rješenja ništavnim.

Izvršenje rješenja i zaključka

- Izvršenje rješenja;
- Uslovi i način administrativnog izvršenja (zaključak o dozvoli izvršenja).

2) Upravni spor

- Uvod u pravila i vrste upravnog spora;
- Pravo pokretanja upravnog spora;
- Pobijanje upravnog akta;
- Postupak pokretanja upravnog spora;
- Odluke suda u upravnom sporu;
- Vanredni pravni lijekovi;
- Obaveznost presuda.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16);
- Zakon o upravnim sporovima BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10).

(4) Radni odnosi**a) Gradivo****1) Radni odnosi zaposlenika**

- Pojam i bitni elementi radnog odnosa;
- Zaključivanje ugovora o radu:
 - sadržaj ugovora,
 - probni rad,
 - ugovor o radu na neodređeno i određeno vrijeme.
- Radno vrijeme;
- Odmori i odsustva;
- Zaštita zaposlenika:
- žena i materinstva,

- privremeno ili trajno nesposobnih za rad.
- Plate i naknade;
- Obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje za rad;
- Ocjenjivanje zaposlenika;
- Pripravnici i volonteri;
- Stručni ispit;
- Izumi i tehnička unapređenja zaposlenika;
- Zabrana takmičenja zaposlenika s poslodavcem;
- Disciplinska odgovornost;
- Naknada štete;
- Prestanak ugovora o radu:
 - način prestanka ugovora,
 - otkaz s ponudom izmjenjenog ugovora o radu.
- Prava, obaveze i zaštita prava iz radnog odnosa;
- Zabrana diskriminacije;
- Stavljanje zaposlenika na raspolaganje;
- Pravilnik o radu;
- Kolektivni ugovor;
- Reprezentativni sindikat;
- Radna knjižica;
- Štrajk;
- Nadzor nad primjenom propisa o radu;
 - Knjiga evidencije zaposlenih i personalni dosje;
 - čuvanje, uspostavljanje i vođenje knjige evidencije zaposlenih i personalnih dosjea,
 - pristup personalnom dosjeu i zaključivanje personalne evidencije.

2) Radni odnosi državnih službenika

- Opšti pojmovi o državnoj službi:
 - principi državne službe,
 - izuzeće u primjeni zakona o državnoj službi u institucijama BiH,
 - radna mjesta u državnoj službi,
 - dužnosti i prava državnih službenika,
 - nespojivost s dužnostima državnog službenika.
- Sekretari u Parlamentarnoj skupštini BiH i savjetnici;
- Popunjavanje upražnjenih radnih mjesta:
 - interni i eksterni premještaj i direktno preuzimanje,
 - interno i javno oglašavanje,
 - opšti uslovi za postavljenje državnog službenika,
 - nediskriminacija,
 - komisije za izbor,
 - javni konkurs i izborni proces,
 - postavljenje državnog službenika,
 - zapošljavanje na određeno vrijeme,
 - probni rad.
- Ocjena rada i unapređenje;
- Prekobrojnost;
- Sekretar s posebnim zadatkom;
- Uslovi rada državnog službenika;
- Prestanak radnog odnosa;
- Disciplinska odgovornost državnog službenika, disciplinski postupak i disciplinske mjere;
- Suspenzije;
- Upravljanje državnom službom – institucije:
 - Agencija za državnu službu,
 - Odbor državne službe za žalbe.
- Primjena propisa iz zdravstvene zaštite, penzijsko-invalidskog osiguranja i drugih vrsta socijalne zaštite državnih službenika.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 i 59/22);

- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12, i 93/17);
- Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenika u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 81/07);
- Odluka o uslovima i načinu polaganja stručnog upravnog ispita pripravnika, lica s visokom školskom spremom i zaposlenika na nivou BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 104/10, 105/12 i 61/14);
- Uputstvo o sadržaju, načinu vođenja i čuvanja personalnih dosjea zaposlenih u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 47/16).

(5) Kancelarijsko poslovanje u organima uprave

a) Gradivo

1) Kancelarijsko poslovanje

- Kancelarijsko poslovanje (pojam, sadržaj i značaj);
- Principi kancelarijskog poslovanja;
- Osnovni pojmovi u kancelarijskom poslovanju;
- Osnovne knjige evidencije u kancelarijskom poslovanju;
- Klasifikacijske oznake predmeta i akata (pojam i značaj);
- Primanje, otvaranje, pregledanje i raspoređivanje pošte, odnosno akata;
- Zavedenje akata;
- Dostavljanje predmeta i akata u rad;
- Službeni akti (osnovni i pomoćni dijelovi);
- Faksimil;
- Vraćanje riješenih predmeta pisarnici;
- Rokovnik predmeta;
- Otprema pošte;
- Stavljanje u arhivu i čuvanje predmeta (pretpostupak ili prethodni postupak);
- Organizacija prijema stranke, radne prostorije i njihovo korištenje.

2) Arhivsko poslovanje

- Završna faza kancelarijskog poslovanja (arhiviranje i čuvanje završenih predmeta i akata);
- Evidencija ukupne registraturne građe (vođenje i korištenje arhivske knjige);
- Uslovi za čuvanje registraturne građe i arhivske građe;
- Lista kategorija registraturne građe s rokovima čuvanja;
- Postupak odabiranja arhivske građe iz registraturne građe;
- Primopredaja arhivske građe nadležnom arhivu.

3) Ovjera potpisa, rukopisa i prepisa

- Nadležnost organa za ovjeru potpisa, rukopisa i prepisa;
- Evidencija i mjesto ovjere potpisa, rukopisa i prepisa;
- Ovjera potpisa i rukopisa;
- Ovjera prepisa;
- Nadovjera (poseban postupak ovjere isprava);
- Ovjera isprava prema Haškoj konvenciji.

4) Pečati

- Namjena pečata;
- Oblik i sadržaj pečata;
- Izrada pečata;
- Čuvanje, upotreba i evidencije o pečatima;
- Uništavanje pečata;
- Oglašavanje nevažećim nestalog pečata i izrada novog umjesto nestalog pečata.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o pečatu institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/98, 14/03 i 62/11);
- Zakon o arhivskoj građi i Arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/01 i 23/04);

- Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prepisa ("Službeni glasnik RS", broj 106/09);
- Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prepisa ("Službeni list SR BiH", broj 37/01, 39/75 i 42/89);
- Odluka o kancelarijskom poslovanju u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 74/14);
- Uputstvo o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/15 i 52/16);
- Uputstvo o postupku i načinu izrade, načinu vođenja i sadržaju evidencije o pečatima, uništavanju i stavljanju van upotrebe pečata institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 6/12 i 62/12);
- Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivske građe u Arhivu BiH i registraturne građe u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03);
- Pravilnik o preuzimanju arhivske građe u Arhiv BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03);
- Uputstvo o arhivskoj knjizi, čuvanju registraturne i arhivske građe i primopredaji arhivske građe između ministarstava, službi, institucija i drugih organa Vijeća ministara BiH i Arhiva BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/06).

IV - PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA KANDIDATE SA SREDNJOM ŠKOLSKOM SPREMOM

Član 6.

(Gradivo, pravni izvori i pravna literatura za kandidate sa srednjom školskom spremom)

Program stručnog ispita za kandidate sa srednjom školskom spremom obuhvata predmete, gradivo, pravne izvore i pravnu literaturu, i to:

(1) Osnove ustavnog sistema

a) Gradivo

1) Ustavni sistem BiH

- Ljudska prava i osnovne slobode;
- Nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine;
- Organizacija vlasti u BiH – institucije BiH;
- Struktura pravosuđa u Bosni i Hercegovini.

b) Pravni izvori i literatura

- Ustav BiH (Opšti okvirni sporazum za mir u BiH - Aneks 4 i Amandman I na Ustav BiH "Službeni glasnik BiH", broj 25/09);
- Zakon o pravobranilaštvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 i 47/14);
- Zakon o Tužilaštvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 49/09 - Prečišćen tekst i 97/09);
- Zakon o ombudsmenu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/04, 32/06 i 38/06).

(2) Osnove uprave u BiH

a) Gradivo

1) Osnove uprave u BiH

- Poslovi organa uprave;
- Odnos organa uprave:
 - prema ombudsmenu za ljudska prava BiH,
 - prema strankama.
- Unutrašnja organizacija organa uprave (Pravilnik - sadržaj i način donošenja).

2) Državni organi uprave

- Državni organi uprave (osnivanje i vrste);
- Rukovođenje državnim organima uprave:
 - imenovanje, ovlaštenja, obaveze i odgovornosti ministra i njegovog zamjenika,
 - imenovanje, ovlaštenja, obaveze i odgovornosti direktora i zamjenika direktora upravne organizacije.

- Propisi i drugi akti državnih organa;
- Inspekcijski nadzor:
 - zajedničke odredbe,
 - upravna inspekcija,
 - nadzor nad sprovođenjem Zakona o upravi BiH.

3) Entitetski organi uprave i organi uprave Brčko distrikta BiH

- Organi uprave Republike Srpske;
- Organi uprave Federacije BiH;
- Organi uprave Brčko distrikta BiH.

4) Osnove lokalne samouprave

- Osnove lokalne samouprave:
 - poslovi lokalne samouprave;
 - organizacija lokalne samouprave.
- Pravo opština na međusobnu saradnju i udruživanje u saveze i druge oblike udruživanja.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02,102/09 i 72/17);
- Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 97/16, 36/19 61/21);
- Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 49/06 i 51/09).

(3) Upravni postupak

a) Gradivo

1) Upravni postupak

Opšte odredbe

- Upravni postupak (karakteristike);
- Nadležnost;
- Stranka u upravnom postupku i njeno zastupanje;
- Komuniciranje organa i stranaka;
- Dostavljanje pismena;
- Rokovi;
- Troškovi postupka.

2) Prvostepeni postupak

- Pokretanje postupka i zahtjevi stranaka;
- Postupak do donošenja rješenja;
- Dokazivanje;
- Rješenje.

3) Pravni lijekovi

- Žalba (pravo žalbe, nadležnost organa za rješavanje po žalbi, rok za žalbu, sadržaj žalbe, predavanje žalbe, rad prvostepenog organa po žalbi, rješavanje drugostepenog organa po žalbi, žalba kada prvostepeno rješenje nije donijeto, rok za donošenje rješenja po žalbi);
- Vanredni pravni lijekovi (samo nabrojati i objasniti kada se mogu ulagati).

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16).

(4) Radni odnosi u organima uprave

a) Gradivo

Radni odnosi zaposlenika

- Pojam i bitni elementi radnog odnosa;
- Zaključivanje ugovora o radu:
 - sadržaj ugovora,
 - probni rad,
 - ugovor o radu na neodređeno i određeno vrijeme.
- Radno vrijeme;
- Odmori i odsustva;
- Zaštita zaposlenika:

- žena i materinstva,
- privremeno ili trajno nesposobnih za rad.
- Plate i naknade;
- Obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje za rad;
- Ocjenjivanje zaposlenika;
- Pripravnici i volonteri;
- Stručni ispit;
- Izumi i tehnička unapređenja zaposlenika;
- Zabrana takmičenja zaposlenika s poslodavcem;
- Disciplinska odgovornost;
- Naknada štete;
- Prestanak ugovora o radu:
 - način prestanka ugovora,
 - otkaz s ponudom izmjenjenog ugovora o radu.
- Prava, obaveze i zaštita prava iz radnog odnosa;
- Zabrana diskriminacije;
- Radna knjižica;
- Štrajk.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o radu u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17 i 59/22);
- Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenika u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 81/07);
- Odluka o uslovima i načinu polaganja stručnog upravnog ispita pripravnika, lica s visokom školskom spremom i zaposlenika na nivou BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 104/10, 105/12 i 61/14);
- Uputstvo o sadržaju, načinu vođenja i čuvanja personalnih dosjea zaposlenih u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 47/16).

(5) Kancelarijsko poslovanje u organima uprave

a) Gradivo

1) Kancelarijsko poslovanje

- Kancelarijsko poslovanje (pojam, sadržaj i značaj);
- Principi kancelarijskog poslovanja;
- Osnovni pojmovi u kancelarijskom poslovanju;
- Osnovne knjige evidencije u kancelarijskom poslovanju;
- Klasifikacijske oznake predmeta i akata (pojam i značaj);
- Primanje, otvaranje, pregledanje i raspoređivanje pošte, odnosno akata;
- Zavodjenje akata;
- Dostavljanje predmeta i akata u rad;
- Službeni akti (osnovni i pomoćni dijelovi);
- Faksimil;
- Vraćanje riješenih predmeta pisarnici;
- Rokovnik predmeta;
- Otprema pošte;
- Stavljanje u arhivu i čuvanje predmeta (prepostupak ili prethodni postupak);
- Organizacija prijema stranke, radne prostorije i njihovo korištenje.

2) Arhivsko poslovanje

- Završna faza kancelarijskog poslovanja (arhiviranje i čuvanje završenih predmeta i akata);
- Evidencija ukupne registraturne građe (vođenje i korištenje arhivske knjige);
- Uslovi za čuvanje registraturne građe i arhivske građe;
- Lista kategorija registraturne građe s rokovima čuvanja;
- Postupak odabiranja arhivske građe iz registraturne građe;
- Primopredaja arhivske građe nadležnom arhivu.

3) Ovjera potpisa, rukopisa i prepisa

- Nadležnost organa za ovjeru potpisa, rukopisa i prepisa;
- Evidencija i mjesto ovjere potpisa, rukopisa i prepisa;

- Ovjera potpisa i rukopisa;
- Ovjera prepisa;
- Nadovjera (poseban postupak ovjere isprava);
- Ovjera isprava prema Haškoj konvenciji.

4) Pečati

- Namjena pečata;
- Oblik i sadržaj pečata;
- Izrada pečata;
- Čuvanje, upotreba i evidencije o pečatima;
- Uništavanje pečata;
- Oglašavanje nevažećim nestalog pečata i izrada novog umjesto nestalog pečata.

b) Pravni izvori i literatura

- Zakon o pečatu institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 12/98, 14/03 i 62/11);
- Zakon o arhivskoj građi i Arhivu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/01 i 23/04);
- Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prepisa ("Službeni glasnik RS", broj 106/09);
- Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prepisa ("Službeni list SR BiH", broj 37/01 i 39/75 i 42/89);
- Odluka o kancelarijskom poslovanju u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 74/14);
- Uputstvo o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/15 i 52/16);
- Uputstvo o postupku i načinu izrade, načinu vođenja i sadržaju evidencije o pečatima, uništavanju i stavljanju van upotrebe pečata institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 6/12 i 62/12);
- Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivske građe u Arhivu BiH i registraturne građe u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03);
- Pravilnik o preuzimanju arhivske građe u Arhiv BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 10/03);
- Uputstvo o arhivskoj knjizi, čuvanju registraturne i arhivske građe i primopredaji arhivske građe između ministarstava, službi, institucija i drugih organa Vijeća ministara BiH i Arhiva BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 16/06).

V - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 7.

(Prestanak važenja Programa)

Stupanjem na snagu ovog programa prestaje da važi Program stručnog upravnog ispita za pripravnike, lica s visokom školskom spremom i zaposlenike na nivou Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 12/13).

Član 8.

(Stupanje na snagu)

Ovaj program stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-02-8801/22
12. decembra 2022. godine

Ministar
Josip Grubeša, s. r.

MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE

923

Na temelju članka 142. stavak (1) točka c) u svezi s člankom 104. stavak (1) Zakona o strancima ("Službeni glasnik BiH", br. 88/15 i 34/21), čl. 4. i 14. stavak (1) alineja 8) Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 13/16 i 83/17) i članka

16. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), Ministarstvo sigurnosti donijelo je

PRAVILNIK O IZMJENAMA I DOPUNI PRAVILNIKA O ULASKU I BORAVKU STRANACA

Članak 1.

U članku 73. (Stalni boravak) stavak (5) Pravilnika o ulasku i boravku stranaca ("Službeni glasnik BiH", broj 25/16) iza riječi "odobrenog privremenog boravka" dodaje se riječ "neposredno".

Stavak (6) mijenja se i glasi:

"(6) Iznimno od stavka (5) ovog članka, smatra se da postoji kontinuitet boravka i kada stranac zbog promjene osnove boravka ili iz humanitarnih razloga, kao što su prirodne katastrofe, elementarne nepogode, teška bolest stranca, smrt člana uže obitelji ili drugih humanitarnih razloga, napravio prekid između odobrenih privremenih boravaka u posljednjih pet godina, što Služba cijeni u svakom pojedinačnom slučaju na temelju dostavljenih dokaza".

Iza stavka (7) dodaje se novi stavak (8) koji glasi:

"(8) U razdoblje izbjivanja iz stavka (5) ovog članka, ne uračunava se vrijeme koje stranac, u razdoblju odobrenog privremenog boravka u BiH, izbiva iz BiH zbog privremenih posebnih ili iznimnih razloga kao što su radni angažman, liječenje, teška bolest stranca ili smrt člana uže obitelji i to ako se radi o strancu koji boravi u BiH po osnovi spajanja obitelji s državljaninom BiH koji ima prebivalište u BiH, pod uvjetom da stranac tijekom svakog odobrenog privremenog boravka boravi najmanje 90 dana na teritoriju BiH.

Dosadašnji st. (8) i (9) postaju st. (9) i (10).

U stavaku (8) koji postaje stavak (9) riječi: "iz stavka (1) točke c) ovog članka" brišu se.

Članak 2.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 06-02-2-7016/22
13. prosinca 2022. godine
Sarajevo

Ministar
Dr. Selmo Cikotić, v. r.

Na osnovu člana 142. stav (1) tачка ц) u vezi sa članom 104. stav (1) Zakona o strancima ("Службени гласник БиХ", бр. 88/15 i 34/21), чл. 4. i 14. став (1) алинеја 8) Закона о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 13/16 i 83/17) i člana 16. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 i 72/17), Министарство безбједности донијело је

ПРАВЛНИК О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНИ ПРАВЛНИКА О УЛАСКУ И БОРАВКУ СТРАНАЦА

Члан 1.

У члану 73. (Стални боравак) став (5) Правилника о уласку и боравку странаца ("Службени гласник БиХ", број 25/16) iza ријечи "одобреног привременог боравка" додаје се ријеч "непосредно".

Став (6) Правилника о уласку и боравку странаца ("Службени гласник БиХ", број 25/16) мијења се и гласи:

"(6) Изузетно од става (5) овог члана, сматра се да постоји континуитет боравка и када странац због промјене основа боравка или из хуманитарних разлога као што су